Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

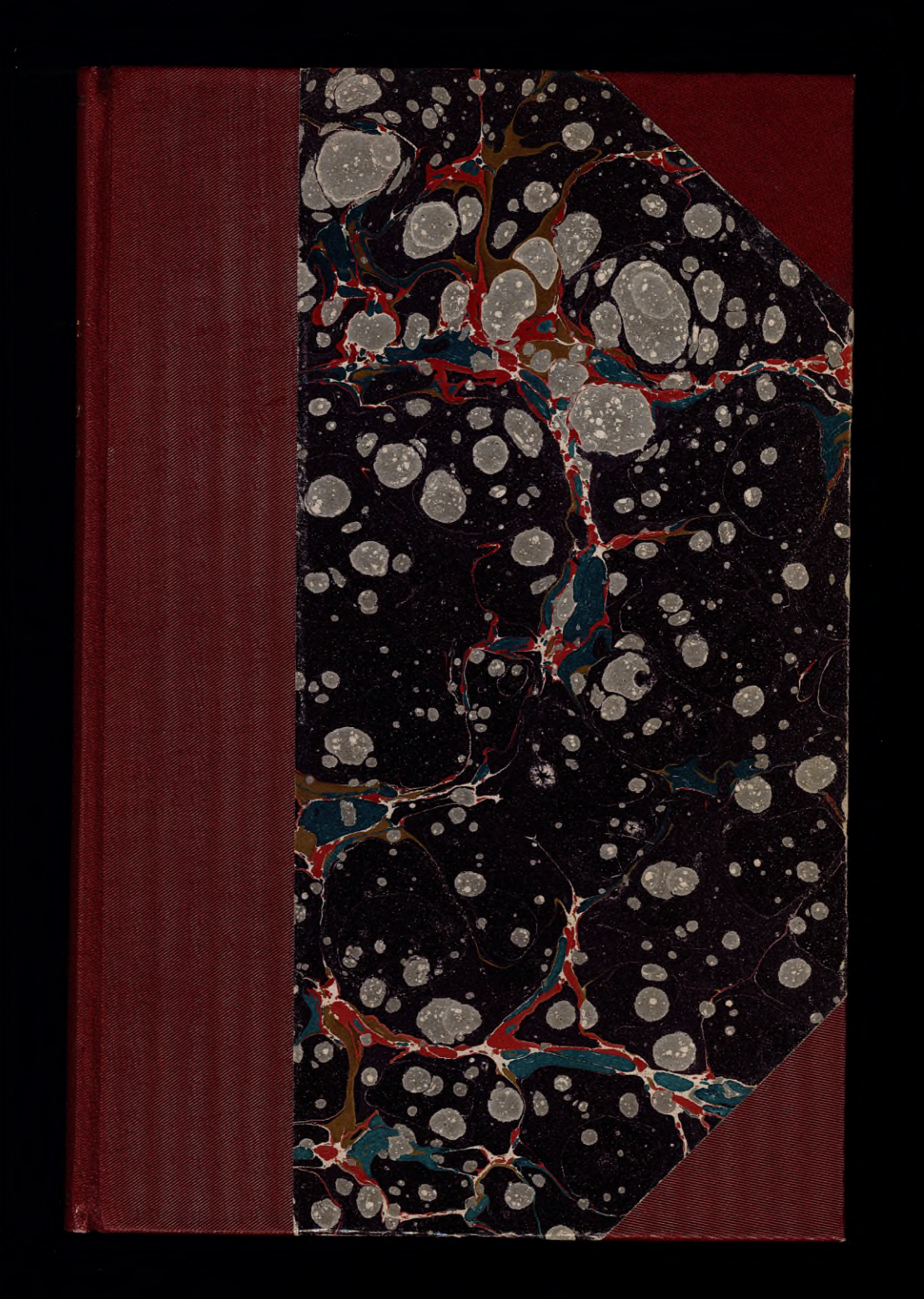

BIBLIOTEK · GÖTEBORGS · UNIVERSITETS · BIBLIOTEK

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

HASSE Z.

KEJSAR HEDIN

Stockholm
Albert Bonniers förlag

HASSE Z.

KEJSARE HEDIN

OCH

ANDRA LIKA SANNOLIKA HISTORIER

KEJSARE HEDIN

OCH

ANDRA LIKA SANNOLIKA HISTORIER

AV

HASSE Z.[etterström]

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1915

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

KEJSARE HEDIN.

Det är inte alls överraskande att Sven Hedin blev kejsare. Han har ju alltid varit en verksam man och då han givit ut sin bok om kriget befann sig han plötsligt utan sysselsättning —.

Hedin hade nyss fyllt 50 år, han hade hyllats som Nationens store man och inom sig sade han:

— Nu eller aldrig! I morgon kan det vara för sent! Jag måste just nu gripa händelsernas roder.

Samtidigt hade överste Björkman det tråkigt i Falun. Skarstedt och Civilkommissionen gjorde allt för att förbittra livet åt honom. Hade han

aldrig förut sagt fy fan så sade han det nu, ofta, och flera gånger dagligen.

Då kom Hedin. Med kvällståget. Ingen vet vad som hände på mässen den aftonen, men man vet att musikfanjunkare Gelhaar arresterades redan innan sammanträdet började.

Hedin visste att sen gammalt sker allt stort i Sverige från Dalarna, både Zorn och Karlfeldt och Larsson och Ankarcrona med kulörta västen som vi inte sett på länge.

Hedin talade från Mora stenar och dalkarlarna reste sig tvärt mot förtrycket. Man visste inte riktigt vilket förtryck det var fråga om, alltid var det väl något, och så gick man mot Stockholm. Överste Björkman lät häkta Skarstedt och satte eld på hans tidningsredaktion, varpå han och hans regemente togo morgontåget till Stockholm och lägrade sig utanför Hotell Continental, där direktör Tornblad kom ut med en sup och en smörgås och hälsade befriarna välkomna. Hedin höll ett eldande tal från trappan till Centralstationen och lovade att innan aftonen fängsla Bratt och kasta honom i vattentornet på Mosebacke. Detta gjorde susen.

Revolutionen gick som en dans. Klockan 4,30 e. m. utropades doktor Sven Hedin till konung av Sverige och Norge (med norrmännen skulle man göra upp sedan) och på kvällen samma dag utsåg han sin regering. Statsminister ansåg han sig icke behöva, men då folket som höll på tradition nödvändigt ville ha en sådan person gav han sysslan åt skådespelare Gustaf Fredrikson.

Valet överraskade i början, men sedan Fredrikson lovat att trots sin höga ställning fortfarande ge en och annan gästroll hos Ranft blev man lugnare.

Finansminister blev ingenjör Frestadius, f. d. ordförande och kassör i Svenska Vakten. Den nye finansministern tecknade under sitt namn: u. p. a. o. r., vilket betyder: utan personligt ansvar och redovisning, vilket gjorde att affären med försvarsknapparna åter kunde upptagas.

Krigsminister blev naturligtvis överste Björkman, som genast satte hela svenska folket under vapen, män, kvinnor och barn över 3 år. 12 års värnplikt och skyldighet att hålla sig med egen

uniform och fotogenkamin i händelse av transport på Norrlandstågen.

Under Hedins första regeringstid bråkade goodtemplarna, inte därför att Bratt kommit bort, utan därför att spriten fanns kvar. Hedin som var en klok man införde då genast absolut totalförbud, men beordrade samtidigt Albert Engström och August Palm att tillse att förbudet icke efterlevdes.

Då general Björkman exercerat svenska folket i 3 månader sände han en patrull på 8 man över Kölen för att intaga Norge. Patrullen passade på en eftermiddag, då norska folket sov middag, vilket det gärna gör, och tog kungen och regeringen till fånga (regeringen skyllde på Michelsen och 1905 och släpptes till fjälls). Då Hedin vaknade på morgonen låg Norges krona med Björkmans visitkort mellan juvelerna, på nattduksbordet. Efter ännu en vecka låg Danmarks krona på samma plats. Danmark tog man utan svärdslag sedan man lovat nationen få behålla Köpenhamns Tivoli och Danska Klasslotteriet samt operettsångerskan Oda Nielsen.

Hedin utropades nu unisont till *Skandinaviens*

kejsare och lät kröna sig i Östermalms kyrka eftersom den var nyreparerad.

Dagen efter kröningen tillkallade Hedin sin finansminister och sade:

— Det här är nog gott och väl, men jag vill ha Ryssland!

Frestadius svarade:

— Därtill behövs framför allt pängar och det går så långsamt med redovisningen för knapparna.

— Svenska folket ska inte bara ha knappar, svarade Hedin, *det skall ha ordnar!* Allihop ska ha ordnar! Liksom jag och Hasse W. Tullberg. Jag har en idé! Vi ska sätta upp ordensautomater överallt i landet, på gator, torg och marknadsplatser. Snygga och prydliga ordensautomater, ungefär som de nya frimärksautomaterna. Man sticker in 100 kr. och så får man Serafimerorden. För 75 kr. får man Nordstjärnan och för 6: 75 Vasen. Intet knussel! Här ska bli pängar! Och det blev pängar. Hela svenska folket blev ordensprytt. Varenda beväring hade Svärdsorden och skolbarnen fingo Literis så fort de kunde multiplikationstabellen fram- och baklänges.

Och så intog Hedin Ryssland. Intet folk i världen skulle våga göra motstånd om det fick se en hel armé med bara ordensprydda karlar komma tågande. Man har väl någon aktning för överheten.

När Hedin nu även var härskare över Ryssland blev han orolig. Det blir man ofta som härskare över Ryssland. Han tänkte: här kan bli en revolution! Bäst att stämma i bäcken! Och så gjorde han sin bästa och största reform: *han återinförde träldomen i alla sina riken.* Varje person som inte skattade för minst 5,000 kr. förklarades för träl eller livegen, vilket han behagade, och fick gå i tjänst hos de bättre situerade. Härigenom blev det lugn i riket och Hedin kunde tänka på nya erövringar. Men hans intresse för inrikes förhållandena minskades icke genom detta. Framför allt var han litterärt intresserad. Såsom medlem av Svenska Akademien befallde han att alla Strindbergs arbeten skulle förbjudas och brännas. Hans pjäser fick icke spelas och hans böcker icke läsas. Att tillse att denna förordning efterlevdes utsågs på förekommen anledning professor Carlheim-

Gyllensköld, som fick sin bostad i Nordiska Museets Strindbergsrum.

Verner v. Heidenstam utnämndes till nationalskald med skyldighet att en gång om året på Hotell Royal hålla ett hyllningstal för kejsaren.

Men Hedin var icke nöjd med sina landvinningar. Ett ögonblick tänkte han på Tyskland. Men som det sannolikt skulle betraktas som taktlöst av författaren till Från Västra Fronten att intaga detta land, lät han det vara och nöjde sig med att låta Bonnier ge ut en tysk billighetsupplaga av boken.

Men en dag slog det honom: vi ha ju inga kolonier! Jag måste ha kolonier! Jag tar Amerika!

Hedin lät Dan Broström göra i ordning Svenska Flottan varpå han, sedan han förmått Anna Lindhagen att medfölja såsom expert på koloniträdgårdar, steg ombord och seglade i väg till Amerika.

Utanför Helgoland mötte Hedin tyska flottan och eftersom Hedin förde neutral svensk flagg så trodde tyskarna att det var engelska flottan som kom varför de började ett sjöslag. Hedin

besegrade i grund den tyska armadan och fortsatte till Amerika, där han dold av Frihetsstatyn började en beskjutning av New York. Hedin intog så småningom — tack vare Anna Lindhagens övertalningsförmåga — Amerika, men då han återvände hem från denna sin största bragd mötte honom en förfärlig underrättelse: Trälarna hade rest sig och med Z. Höglund i spetsen hade de gjort revolution, avsatt kejsaren och utnämnt Höglund till president över Europas Förenta Stater.

Hedin blev så gripen vid denna nedslående underrättelse att han fullkomligt sjönk ihop. Till att börja med tänkte man kasta honom i fängelse, men med hänsyn till hans stora vetenskapliga förtjänster lät man detta vara och lät honom i stället få plats som kartritare på Generalstabens litografiska anstalt.

Så slutade sagan om kejsare Hedin I. Anna Lindhagen stannade kvar i Amerika, där hon fick befolkningen att riva ned skyskraparna och i stället bygga små envåningshus med trädgårdar omkring. Hon gifte sig med den bekante ingenjör Edison.

MELLANAKT.

Förmiddag på den store teaterdirektörens kansli. Trist. Blek dager från den mörka gatan. Amerikanska skrivbordet. Mefistohuvudet. Den låga fåtöljen. Vichyvattensflaskan. Direktören har nyss gjort en boll av alla morgontidningarna. Han är sysselsatt med att sparka bollen högt i taket då det knackar.

Direktören: Vem ä de? Stig in!!

En vaktmästare. Försagd:

— Det är en herre därute.

— En herre! Vilken herre? Vad vill han? Här finns millioner herrar! Ni ser ju att jag är upptagen. Vem är de? Jag är upptagen! Förfärligt upptagen!

— Det är en författare.

— En — för — fattare?! Talar han svenska?

— Ja, det gör han!

— Haha! Det är alltså en svensk författare! Han vill träffa mig! Ni har sagt att jag är här! Människa, tänk på vad ni gör! Vad är det för pjäs han skrivit? Vill han ha den uppförd i dag eller i morgon eller tror han att jag har läst den? Eller att jag ska läsa den?! Dom ä galna! Hörde herrn vad jag sa? Jag sa att dom ä galna! Hur många svenska original har jag inte liggande och hur många har jag inte spelat?!?! 42 stycken, herrn, på *några år!* Kom ihåg det! Hur har dom gått? Svara mej, hur har dom gått?! Har jag inte gett Strindberg och Hedberg och Didring och Nycander och Strandvägens — nej, inte den, inte den, vi ska inte tala om den.

— Han hade inte tid att vänta länge.

— Hahaha! Vänta!! Han ska få vänta!! Var lugn för det! Haha! När lämna han hit pjäsen? Först ska den ligga, sen ska den ligga litet till, sen ska jag tala med Klintberg eller Nyblom, sen ska den ligga — är jag skyldig att läsa alla pjäser, när fan dom behagar? Mitt i natten kanske ska jag upp och sitta och läsa

deras fördömda pjäser. Svensk dramatik, det gör sej i tidningarna — men inte här!! Inte här!

— Ska han komma in?

— Visst ska han komma in! Här ska alla som vill, komma in, hit ska alla telefonera och fråga och prata. Inte en minuts ro ska jag ha, jagas från morgon till kväll, hur mycket var det sålt för på Vasan i går? Det vet ni inte! Vad heter karn, den fräcke karn därute, han som tror att jag sitter här och väntar på honom, *vad heter han, frågar jag!*

— Han sa att han hette Algot Sandberg.

— *Algot Sandberg!!!* Människa! Idiot! Fårskalle! Kunde ni inte få ur er det för en timme sedan, dumbom! En svensk författare! Honom kallar ni *en vanlig svensk* författare! Släpp in honom ögonblickligen! *Ögonblickligen!!*

Vaktmästaren försvinner. Direktören sätter sig i sin stol och hans ögon lysa av glad förväntan. Mefisto ler.

Ridå.

VIKTIGA TEATERFRÅGOR.

Vid det nu avslutade teatermötet blevo tyvärr en del frågor på grund av det tidsödande personliga grälet mellan herrar Fallström, Norée och Sandberg icke upptagna till behandling. Dessa frågor som synnerligen intimt beröra teaterkonsten kräva en snabb och omedelbar lösning, varför en debatt om desamma icke bör försummas.

Herr Fallström föreslog vid mötet att presskritiken skulle äga tillträde till generalrepetitionerna. Detta mötte motstånd från herr Norée, som anser att kritiken ofta nog blir tillräckligt överansträngd av att gå på premiärerna. I anslutning till denna uppfattning föreslås härmed att kritiken även befrias från att besöka premiärerna. Teatern kommer icke att lida av

detta arrangement. Kritikerna skola naturligtvis ändå recensera pjäserna, vilket säkerligen sker på ett mildare sätt än om de bevistat föreställningen — det kan inte gärna anses gentlemannalikt att skälla ut det som man inte sett.

För att rädda den svenska dramatiken som nu lär vara Thalias styvbarn (de riktiga barnen heta Revy, Fransk Fars och Engelsk Komedi) föreslås härmed att författarna Ernst Didring och K. G. Ossiannilsson, som äro allra lessnast, *på egen ekonomisk risk* övertaga ledningen av Dramatiska Teatern och Svenska Teatern. Såsom oavlönad regissör anställes herr August Brunius med Isac Grünevald som dekorationsmålare. I detta förslag instämmer med förtjusning herr Tor Hedberg.

Föreslås förlängning av mellanakterna, framför allt på Vasateatern, där de numera endast räcka en halv timme. På den korta tiden hinner ju så litet förtäras, varjämte personer som ha viktiga göromål, även om aftnarna, mycket väl skulle kunna besöka sina affärer och kontor och sedan återvända till teatern.

Nu hinner man inte mer i var mellanakt än åka hem och ta en dusch, vilket är rätt uppfriskande efter den värmebölja man går igenom i huset vid Vasagatan.

Föreslås resande av skådespelarestatyer på öppna och vackra platser i huvudstaden. Vi ha hittills fått nöja oss med bildverk av litteratörer (Bellman), vetenskapsmän, ingenjörer, kungar och obekanta nakna herrar och damer såväl inom staden som på Djurgården. Men någon staty av en populär skådespelare eller aktris synes inte till. Då nu Emma Meissner för alltid lämnar scenen för att med höstsäsongen återvända till densamma fordrar den enklaste gärd av tacksamhet och erkänsla att man reser hennes staty utanför Oskarsteatern. Inga Berentz som ju icke är så berömd som Emma (Inga är ju också yngre, ungefär $1^1/_2$ år) bör ha sin byst placerad utanför Konstakademien till konstnärlig eggelse för de unga akademieleverna och säkerligen skulle mången konstvän glädjas med mig om sådana anstalter kunde träffas att Rosa Grünbergs staty upprestes på Gustav Adolfs torg utanför Kungl.

Operan, naturligtvis på vederbörligt och skyldigt avstånd från hjältekonungen.

En herre på parkett som vill vara okänd föreslår införandet av *megafoner* åt sufflörerna så att man hädanefter kommer i tillfälle att få höra replikerna endast 2 gånger och inte som nu ofta är fallet ända till 6 gånger.

En person som sitter på ytterplats på parkett vill ha stolgången (förstå mig rätt!) så ändrad att han inte behöver resa sig då de andra bänkherrarna och damerna skola in. Till ersättande av den minskning i inkomster som härav skulle bli följden föreslår samme person att man bygger en parkett ovanpå den nuvarande så att stolarna komma att stå ovanpå varandra alldeles som sängarna i bevärings-logementen. När man har flera rader kan man väl ha flera parketter.

Från Ridåhissarnas Fackförening föreligger en bestämd fordran om samma rätt att bli intervjuade och få porträtt i dagspressen som sedan länge tillkommit såväl balett- som statistkåren vid framför allt revy- och operett-teatrarna.

Från oroliga och olyckliga föräldrar till unga flickor i konfirmationsåldern och något högre har inkommit en vördsam bön att herr Gösta Ekman icke måtte tillåtas trafikera Strandvägen mellan kl. 4 och 8 e. m. Några av dessa föräldrar som äro i goda omständigheter ha förklarat sig villiga att bekosta täckt bil åt herr Ekman, som nu exercerar beväring, mellan teatern och kasernen.

Från besökare å Dram. Teatern föreligger också en begäran att under mellanakterna för omväxlings skull få *titta* in i teaterns kafé. Det är att hoppas att denna begäran avslås — teaterns kafé får på intet sätt besväras av teaterpubliken. Vilja de människorna titta på något så finns ju de Larssonska och Kronbergska takmålningarna. Vattenledning finnes tillgänglig i tamburen, parkett höger.

Det är att hoppas att herr Svennberg och Norée med snaraste utlysa ett extra teatermöte för att få dessa synnerligen viktiga frågor behandlade.

KONUNG ARVID LINDMAN I OCH HANS REGERING.

Så blev Lindman kung av Sverige. Huru han blev det hör inte hit. Huvudsaken är att han blev det.

Först erbjöd man Staaff befattningen, ty dels är han äldre och dels ville Branting det. Men Staaff vägrade, trots att Hasselrot tiggde och bad och längtade att få se honom som ledare för ett enigt folk. Men Staaff kunde inte på grund av sina demokratiska principer och sitt medlemskap i Verdandi. Man frågade då Branting — Palmstierna hade redan varit hos hovskräddare Anker och beställt guldbyxor med hermelinbård — men Branting fick inte för Rydén.

Lindman åtog sig då genast uppdraget och snabb som han är då det gäller politik och affärer stängde han genast riksdagen och uppsköt försvarsfrågan på obestämd tid. För att undvika alla konstitutionella konflikter med den blivande regeringen — sådana konflikter lära någon gång ha inträffat i den svenska historien — upphävde han helt enkelt konstitutionen, vars enda mera betydande resultat blev att Konstitutionella Förbundet i Uppsala upplöstes såsom överflödigt. Förbundets medlemmar ingingo i stället i Svenska Vakten.

Av hänsyn till liberala partiet avskedades den Hammarskjöldska ministären och en ny bildades som fick följande sammansättning.

Statsminister: Leon Ljunglund.

Utrikesminister: f. d. lektor J. F. Nyström, som med anledning av denna utnämning samtidigt adlades och kallade sig von Nyströmer.

Krigsminister: Verner v. Heidenstam, dock med villkor att alla generalorder skrevs på prosa.

Till sjöminister utsågs på förord av sig själv herr Jakob Larsson — med denna utnämning

avsåg Lindman att lugna de icke sjöintresserade av befolkningen.

Såsom biträdande sjöminister anställdes herr Fabian Månsson, som genast anmälde sig till en kurs i Anna Behles institut för Plastik. Varjämte han tog tallektioner för fru Fahlman.

Justitieminister: Henning v. Melsted, som genast hyrde Odéonsalen och höll ett föredrag över ämnet: Nödvändigheten av — isynnerhet för arbetarna — att äga en fast, personlig ståndpunkt i alla politiska frågor.

Civilminister blev den för svenska språke varmt intresserade redaktören Herman Seldener — Bon Soir, sedan han först lovat att utträda ur Ungsocialistiska partiet, vilket han i hemlighet tillhört sedan flera år.

Civilministern erhöll i uppdrag att i samråd med statsministern Ljunglund utarbeta en lag för avskaffande av brevhemligheten. Såsom sakkunnig tillkallades i detta ärende löjtnanten vid Kungl. Flottan Ekebohm, som samtidigt utnämndes till Generalpostdirektör och som i skrivelse till verkets underordnade meddelade att till brevlådorna räknades icke endast de lådor

som äro uppsatta utanpå husväggarna, utan även övriga lådor: såsom byrå- och skrivbordslådor, vilka även de skola tömmas på bestämda tider.

Till ecklesiastikminister utsåg hr Lindman sin favoritförfattare, herr Algot Sandberg, vilken sedan länge haft sina pjäser spelade på rikets alla teatrar såväl i landsorten som i huvudstaden, men som nu även på grund av outtröttlig arbetsförmåga skulle föranstalta om pjäsernas uppförande i de allmänna läroverken samt i folkskolorna. Sv. Teaterförbundets sekreterare herr Ernst Norée ingav mot detta förslag en skarp protest under förebärande av att skådespelareproletariatet genom denna massuppfostran av aktörer och aktriser skulle bli allt större. Herr Norées protest hade endast till följd att konung Lindman mottog följande telegram på lyxblankett:

Gud välsigne vår älskade konung!

Högaktningsfullt

Axel och Berta Ringvall.

Hans Majestät Lindman utnämnde slutligen doktor Sven Hedin till finansminister. Från

början var d:r Hedin designerad till krigsminister, men som detta möjligen kunde innebära en onödig utmaning mot grannländerna lät man saken bero vid finansportföljen. För att uppnå största möjliga besparing i statsutgifterna beslöt statsrådet Hedin att indraga all regementsmusik i fredstid. Vid krigstillfälle skulle teatrarnas kapell rycka ut att med sina toner elda de stridande. Till anförare för denna krigsmusik utsågs herr Peterson-Berger, vilket hade till följd att operakapellet förklarade sig ämna övergå till fienden så fort krigsutbrott inträffade, en förklaring som av operachefen, enligt gammal god sedvänja, lämnades totalt utan avseende.

Längre fram avskaffade H. M. Lindman hela armén och flottan, men därom senare.

Såsom biträdande finansminister med speciellt intresse för Grängesberg utsågs bankir G. Kyhlberger, vilken också deltog i arbetet med den stora finansplan som Hans Majestät Lindman framlade för svenska folket och vilken finansplan inom kort kullkastade hela samhällsordningen i Sverige, men även därom senare.

Lindmans finansplan.

Han sätter Sverige på aktier.

Bildar Aktiebolaget Sverige.

Verkst. dir. A. Lindman.

(Regent.)

Redan första dagen Lindman regerade utsände han en proklamation, vari han erbjöd varje svensk man som fyllt 21 år samt varje svensk kvinna som fyllt 35 (det befanns sedan att ett ytterst ringa fåtal kvinnor i den åldern voro att anträffa i Sverige) att bli aktieägare i A.-B. Sverige. Varje medborgare erhöll en aktie, på vilken han hade rätt till utdelning. Alla landets inkomster av malm, trävaror, post, järnväg och telegraf utdelades lika på var man efter varje års bokslut. Statsegendomen avskaffades och härigenom blev varje svensk intresserad i företaget Sverige, vilket först hade till följd att all emigration avstannade. En tysk som uppehöll sig i Norrland för att värva folk till Australien måste resa hem på konsulatets bekostnad. Varje svensk blev i ett slag en burgen man och då Lindmans finansplan antagits kände glädjen inga

gränser. 8 millioner Cederlunds punsch (söt och torr) gingo åt på 2 dagar. 2 halvor pr man. Goodtemplarna inräknade.

Naturligtvis upphävde Lindman alla de Brattska systemparagraferna. Motböckerna avskaffades. Nordiska museet uppköpte alltsammans och deponerade dem i Strindbergsrummet, som därigenom slutligen kom till användning.

Lindmans gamla politiska motståndare, liberaler och socialister, vann konung Lindman rätt snart genom sitt öppna och ärliga uppträdande. Sålunda instiftade han en lag mot förtal och grundlösa lögnaktiga beskyllningar, med stränga straff för dem som bröto mot dessa paragrafer. För att tillse att lagen noga efterlevdes tillsatte han (då han själv för viktiga statsärenden icke hade tid) tvenne s. k. förtalsombudsmän och valde han för denna post två personer, för vilka han alltid hyst den djupaste aktning och vördnad: kapten Ernst Liljedahl och ingenjör Hans Frænkel.

Borgmästare Lindhagen utnämndes i regeringens första konselj till hovmarskalk med särskilt uppdrag att vid högtidliga tillfällen hälsa

de kungliga. Lindhagen åtog sig befattningen sedan han av sin fru erhållit tillstånd att i Nordiska Kompaniet inköpa två höga hattar, en att hålla i handen och en att ha på huvudet därest kall vind vore rådande och borgmästaren icke just då hade tid att förkyla sig.

Då Lindman sålunda såsom ovan nämnts placerat statsförmögenheten på folket självt insåg han ganska snart att Sverige icke längre var ett eftersträvansvärt byte för rovgiriga grannar, varför han utan vidare avskaffade armén och flottan. Han avrustade och tillförsäkrade därigenom landet en inkomst av ytterligare 100 millioner samt sig själv det Nobelska fredspriset.

Landets nu tjänstlediga officerare avreste allesammans till Persien, där de blevo generaler och varje vecka hemsände fotografier över sig själva till Hvar 8 Dag och Vecko-Journalen.

Landet levde nu lyckligt och glatt under konung Arvid I. Välståndet blev så stort att alla människor kunde bo på sommarnöje, vilket ju för en svensk är synnerligen eftersträvansvärt.

Men genom välmågan tilltog också tyvärr

lättjan. Människorna fetmade och mådde gott, ty de sluppo att tänka på morgondagen. Men för alla folkslag som så leva kommer även straffet. Och det dröjde icke heller i Sverige.

Under det att alla levde i slö matro med Henry Clay i mungipan fanns det en som arbetade, som tänkte, som lade planer. Denne man var andre finansministern, bankir G. Kyhlberger. I all hemlighet uppköpte han aktier i A.-B. Sverige och en vacker dag efter årslånga mödor och telefonsamtal satt han såsom *ensam innehavare av aktiemajoriteten i A.-B. Sverige.*

Var och en som haft en aktie i det allra lilla minsta familjebolag förstår vad detta betyder. Kyhlberger förstod det. Han förstod att han nu *faktiskt var ägare till Sverige.* Vid bolagsstämman som hölls det året kom också kraschen. Kyhlberger avsatte helt enkelt med sin röstövervikt såväl konung Lindman som den sittande regeringen, men som han var en god man gav han allesammans pension, varjämte Lindman som förr i tiden varit kapten vid flottan fick plats som befälhavare på Kyhlbergers eleganta lyxlustjakt.

Bankir Kyhlberger övertog därefter ledningen av Sveriges öden och hans första regeringshandling var att höja kursen på Grängesbergarna med 100 kr. pr aktie, varjämte han för säkerhets skull hemkallade de till Persien avresta officerarna, vilka att döma av de hemsända fotografierna fortfarande mådde bra och hade vackra uniformer.

Borgmästare Lindhagen var nere och tog emot dem. Med tre hattar, en i vardera handen och en på huvudet. Ty det var en kall dag.

Vad som hände och tilldrog sig under Kyhlbergers regering ingår icke i planen för detta nummer, vadan det får anstå att berättas till annat lämpligt tillfälle.

Vad Lindman beträffar tröttnade han snart på den Kyhlbergska ång- och lyxlustjakten, där var för litet rörelse för hans livliga temperament. Han gick in i Vaxholmsbolaget och blev kapten på Express, vilken befattning han skötte i många år till passagerarnas och sommargästernas fulla belåtenhet.

EFTER KRISTUS.

(UNDER KRIGET 1914.)

En rätt gammal herre som jag aldrig sett förut kom nyss in till mig.

— Förlåt, sade han, det här är ju en tidning, visserligen inte någon riktig tidning —

— Åhå! sade jag.

— Men ändå, jag tänkte, kanske vet dom något —

— Vad vill ni veta?

— Jag är ju en gammal man och jag har ju börjat bli litet slö kanhända — det är bara några små frågor — om jag törs besvära.

— Låt höra.

— Vad är det för dato i dag?

— Det är den 28 augusti 1914.

— Efter Kristi födelse?

— Naturligtvis.

— Vi ha världskrig? Och det är sant vad som står i tidningarna?

— Inte allt. Men mycket är för litet sant och mera är för mycket sant.

— Människor, unga, hederliga människor, som inte känna varandra, döda varandra, sticka sönder varandra under kval och lidanden? Miljoner oskyldiga få lida? Svälta? Barn och kvinnor lemlästas? Är det sant?

— Tyvärr sant — men varför frågar ni om allt detta?

— Förlåt, unge herre, sade den gamle, men det är bara en fråga till: vilken dato är det i dag?

— Jag har ju redan sagt det: den 28 augusti 1914 efter Kristi födelse.

— Det är just det, mumlade den gamle, *efter Kristi födelse!*

Och han gick lika stilla som han kommit.

EN FRÅGA.

(UNDER KRIGET 1914.)

Om morgnarna går jag ut i skogen med min lilla dotter. Hon leker i en sandhög med en hink och en spade, hon gör grottor och fästningar, och jag sitter bredvid på ett säte och läser min morgontidning om allt det underbara som händer ute i världen. Ibland tala vi vid varandra, min dotter och jag, om sanden och om en liten ekorre, som då och då kilar över vägen. Men så en dag kommer hon på något nytt, ser på mig allvarligt och säger:

— Är det krig nu, pappa?

— Ja, mitt barn, tyvärr.

— Vilka är det som krigar?

— Det är tyskar och fransmän och serber och ryssar och japaner.

— Kriga inte engelsmännen också?

— Jo, de äro med.

— *Varför sa inte pappa det?*

Man får inte glömma något för barn. De äro noga.

— Varför krigar dom?

— Jag tror att det är för att dom inte tycker om varandra.

— Varför tycker dom inte om varandra?

— Det var en stilig grotta du har gjort.

— *Varför tycker dom inte om varandra?*

— Jag vet inte — det kanske är därför att dom bor för nära varandra.

— På landet bodde vi nära Malmströms och Fröbergs men inte krigade vi med dom. Säj!

Paus. Så lades spaden och hinken bort och så kom det:

— Säj, pappa, varför kommer det ingen polis och tar dom när dom håller på och bråkar och

slåss så där förfärligt? Finns det kanske inga poliser i utlandet?

I detsamma kilade ekorren över sandhögen. Gudi vare tack och lov!

ODE BALTEN.

(FÖRFATTARE.)

Ode Balten heter Axel Pettersson och är från Kristinehamn eller något annat på landet. Han var banktjänsteman innan han började arbeta ihop pengar för att kunna honorera sina förläggare för de böcker han ger ut. Vad som tilldrog sig under hans Kristinehamnsperiod är jag guskelov okunnig om. Då jag första gången mötte Ode Balten satt han i Rosenbads röda kafé. Han hälsade mycket vördnadsfullt då vi föreställdes, vilket gjorde mig sympatiskt stämd redan från början av vår bekantskap. Det är vackert och hoppgivande med artig ungdom.

Då vi tegat en stund och trevat i mörkret efter våra själar sade Ode Balten:

— Det är bra med dessa svagt upplysta

kaféer — det syns inte att jag har en gosskostym för 35 kr.

Mitt hjärta frös till och jag sade:

— Det är opraktiskt att köpa billiga kläder.

— Det vet jag inte, ty jag har inte försökt något annat. Men jag vet att det är praktiskt att sitta i mörkret med dem.

— Ja, de blekas inte så fort.

Vi gingo hem litet senare och vi voro ensamma. Jag tänkte: kanske äter han om kvällarna, och med tanke på gosskostymen: kanske vi skola gå på ett billigt ställe.

Vi voro vid Konstnärsbuffén, det lilla nyktra smörgåshålet på Smålandsgatan.

— Skola vi gå in här och äta litet? frågade jag tveksamt.

Ode Balten stannade och sade stilla:

— Jag vet inte, men jag tror att det stället besökes egentligen av äldre fruar från landsorten som rest upp till Stockholm för att opereras.

Vi gingo alltså på Anglais.

Den sällsynt unga och sköna fröken Ellen serverade och under tiden framställde Ode Balten

till henne följande närgångna frågor: Hur gammal är fröken? Edert fullständiga namn, för- och tillnamn? Var är Ni född? Vad voro edra föräldrar? Var bor Ni nu? Vad betalar Ni i hyra? Bor Ni ensam? Hur länge har Ni varit på detta ställe? Till huru mycket kunna edra inkomster belöpa sig per månad? Huru många fridagar har Ni i veckan? Vad gör Ni då?

Den sällsynt unga och sköna fröken Ellen besvarade dessa frågor mycket vänligt och klokt med följande ord:

— Isch! Herr Balten pratar alltid så skojigt!

— Det är inte lätt, sade Balten då Ellen gått, att vara författare. Jag måste arbeta mycket strängt för att kunna betala min förläggare. Kan jag icke honorera honom prompt, så refuserar han mig och vad har jag då att leva för. Om förmiddagarna arbetar jag på ett kontor, och om kvällarna fullgör jag ett uppdrag som jag fått av Restauratörföreningen. Jag undersöker hotell- och restaurangpersonalens levnadsvillkor och löneförhållanden — Ni har nyss sett med vilket resultat. Då jag lyckas, förtjänar jag emellertid 50 öre. Vi måste snart flytta oss till

några andra bord om jag skall kunna betala min förtäring.

— Men av tidningarna har jag sett att Ni helt nyligen erhållit ett understöd av 400 kr. från Föreningen De Verkliga Litteraturvännerna. —

— Det är sant. Min förläggare blev också mycket glad över dessa pengar. Han kan bo på landet i sommar. Men jag har inte sett ett skogsbryn på 2 år. Att jag fick understödet var beroende på en ren slump — det kom sig därav att den gode man som föreslog mig till belöningen påstod att han läst en bok av mig. Någon annan av nämnden hade icke gjort det. Jag hade en konkurrent om pängarna, men den som föreslog honom, hade inte läst något av honom, så han gick miste om de 400 kr. Hans förläggare får bo i stan i sommar.

Vi blevo länge på Anglais den kvällen. Vi flyttade från bord till bord och ibland då kaféet var fullt måste vi stå i tamburen och vänta tills en plats blev ledig. För Restauratörföreningens skull stannade vi till klockan ett.

Sturegatan låg morgonljus och häggen doftade

i Humlegården. På trottoaren kom en ensam dam. Hon var icke så ung men hon var stor och skön och hon stannade framför den lille Ode Balten. Hon såg på honom vänligt och så sade hon med ett tonfall som är mera ovanligt inom societeten:

— Nå, lilla vän, ska vi gå ut och ha något trevligt nu då?

Ode Balten såg på den stora vackra kvinnan, så höjde han sig på tå för att kunna lägga sin hand på hennes axel och så svarade han allvarligt:

— Har ni några pängar då?

— — — — — — — — — — — — — —

Ode Baltens senaste bok heter Den förgyllda Grodan. Den är utsänd till bokhandlarna och returneras icke till förlaget förrän nästa år. Ni har sålunda tid på er att glömma bort att köpa den. Vilken glömska endast skadar er själv. Förläggaren har fått sitt honorar och Ode Balten saknar illusioner.

OTTO HOLMSTRÖM.

EN BORTGÅNGEN HUMORIST.

Jan. 1915.

För några dagar sedan avled i Stockholm målaren Otto Holmström. Dagspressen har meddelat hans frånfälle och han har fått de minnesord som alltid tillfalla en begåvad konstnär och en god kamrat. Men för dem som kände Holmström närmare var han något ännu mer: han var en originell personlighet, en humorist, en bohemfigur visserligen, men en något borgerlig bohem, som under goda dagar — de voro icke många — uppträdde som en millionär, till vars utstyrsel, enligt Holmströms mening, framför allt hörde den höga hatten.

Jag kan knappt minnas att jag sett Holmström annat än i hög hatt. Ibland visserligen till gul

regnrock i solsken och någon gång kanske till kavaj — men vad gjorde det, den fanns där som en huvudsak i alla avseenden, buren med stolthet av sin ägare. Då Holmström nu gick bort, efterlämnade han heller icke mycket mer än en hög hatt, men den fanns där, ny och fin, inköpt som en julklapp på själva julaftonen.

Holmström var göteborgare. Han gick på Valand som elev hos Carl Larsson med bl. a. Norrman och Albert Engström och han kom i början av nittiotalet till Stockholm där han på Konstnärsförbundets skola väckte ett visst uppseende först genom sin begåvning men kanske lika mycket genom sitt originella väsen. Kamraterna från den tiden kunde berätta historier om Holmström. Fråga Hennigs, Linde, Gerle och de andra.

Jag minns Holmström först som tecknare. Han kom upp på Söndags-Nisse och ville ha arbete. Fick beställning på en teckning om en båt, en helt vanlig roddbåt. Kom upp efter några dagar med någonting som Hugo Vallentin genast refuserade.

— Så ser inte en båt ut! Har herr Holm-

ström aldrig sett en båt?! Gå ut till Skeppsholmen och titta huru en båt ser ut och kom sen igen få vi se!

Holmström kom tillbaka om ett par dagar med en ny båt. Den var lika omöjlig.

— Tycker herr Holmström att det här ser ut som en båt, sade Vallentin.

— Nej! det tycker jag inte, svarade Holmström — *men den är rolig!*

Det är möjligt att Holmström hade rätt.

Vid samma tid fick Holmström en beställning. Han skulle dekorera festvåningen på Piperska Muren till en bolagsfest given av en tvättinrättning på Kungsholmen. Holmström arbetade med dekorationerna och festprogrammet i 14 dagar, han åt och drack och mådde gott på Piperska Muren, allt på den blivande räkningen.

Jag var med på festen ty jag kände bolagets direktör och innan vi började tillställningen kom Holmström till mig:

— Du får gå till gubben och skaffa 20 kronor.

— Till vad?

— Jag måste hyra en frack! Jag skall vara med på balen.

Holmström fick pängarna men det dröjde innan han kom igen. Han kom vid elvatiden röd och glad. Jag såg hur det stod till och sade:

— Har du några pängar kvar?

— Nej.

— Vad kostar hyran för fracken?

— Fem kronor.

— Och de femton?

— Dom har jag gjort av med.

— Med vem?

— *Med honom som jag hyrde fracken av!*

Holmström bodde den tiden hos en änkefru Pillig på Kungsholmen, men han flyttade, ty fru Pillig eldade i rummet. En dylik komfort besvärade Holmström. De senare åren bodde han en tid i Posseska palatset vid Kungsträdgården. Han bodde högst upp och då man plötsligt utan Holmströms tillstånd började riva huset flyttade han ned i våningen inunder. Han flyttade på det sättet våning efter våning allt efter husets rivning tills han slutligen befann

sig på nedre botten. Sen var det slut. I denna sista våning höll han sig med en inneboende, en ung målare T. som han hade många bekymmer för. En dag mötte jag Holmström som sade:

— I dag har T. gått ut till Lidingön.

— Varför det?

— Vi ha ju ingen toalett i huset!

Posseska palatset var synnerligen gammalmodigt inrett.

Holmströms mest bekanta äventyr var det som hände honom i Paris under Dreyfusprocessen.

Svenska legationen uppvaktades en dag med ett öppet brevkort på vilket endast fanns de talande orden:

Hur fan ska jag bära mig åt?

Intet namn. Ingen adress. Man undrade länge över detta besynnerliga meddelande tills någon plötsligt kom att tänka på Holmström som man något litet kände till. Man gjorde efterforskningar och det befanns att Holmström hamnat på ett mindre välkänt ställe, varifrån svenska ministern i egen hög person avhämtade honom

i täckt hyrvagn. Holmström var hela tiden under hämtningen den förnäme gentlemannen i osynlig hög hatt och med later som en vicomte. Tyst och allvarlig steg han upp i hyrvagnen och han yttrade heller ingenting under hemfärden förrän han plötsligt med ett förbindligt leende frågade ministern:

— *Vad är er mening om Dreyfusaffären?*

Det är icke bekant vad ministern svarade.

Holmström kom så småningom tillbaka till Sverige och även till Stockholm. Vi träffades ibland. Det var fortfarande hög hatt, till och med redingote. Strax före jul för några år sedan kom han till mig med en etsning. Det var på eftermiddagen och jag bjöd honom på kaffe, men serveringen dröjde — det kan hända i de bästa familjer — och smått urskuldande sade jag till Holmström:

— Kaffet tycks dröja . . .

— Ja, svarade Holmström, *men det kanske beror på att det inte finns någon konjak.* —

Det fanns verkligen ingen konjak, men efter den repliken måste jag ju skaffa.

I de dagarna berättade mig Gösta v. Hennigs att Holmström ringt till honom och frågat:

— Vill du äta middag med mig i dag?

— Tackar, svarade Hennigs.

— *Då äter vi hos dej!*

— — — —

Nu är Holmström död och borta. Men vi hans vänner skola minnas honom med saknad och glädje.

ÄPPLET.

På min morgonpromenad kom jag in på vägar som jag förut icke kände. Men vädret var också så vackert. Höstsolen lyste varm och klar som i början av sommaren och luften var lätt att andas. Jag gick fort på en smal väg mellan höga björkar. På en omväg genom skogen var det min avsikt att nå fram till den lilla villastationen och så ta tåget hem.

Jag kände verkligen inte alls igen vägen. Så vackert och så lantligt och dock så nära staden.

Till höger, mitt i solen, låg en liten gård, ingen villa i den moderna stilen, nej, en enkel vitmålad lantgård, mitt i en trädgård.

Jag stannade utanför staketet och såg in. Gården låg tyst och stilla. Hade man kanske

icke vaknat eller redan rest in till staden? Utanför huset stod en trädgårdssoffa, och mitt i den satt en stor docka i blå klänning och stirrade rätt ut i världen med sina blå glaspärlsögon. Det föll gula löv omkring henne och hon såg frusen och övergiven ut. Jag tog ett steg och stannade. Framför mig, bakom staketet, låg fruktträdgården. Där hängde stora, klara äpplen och små päron, som man ännu icke plockat. Strax intill staketet stod ett träd med grågyllen. Då jag fick se dem hände något underligt. Tyst och stilla såg jag mig omkring och just som jag försiktigt lade handen på staketet tänkte jag:

— Min ungdom! Min ungdoms äpple! Jag minns då jag första gången stal dig! Med vilken glädje! Och hur du smakade! Jag kände den syrliga saften mellan tänderna, jag knaprade på de små svarta kärnorna — min ungdoms äpple! — med några tag hade jag klättrat över staketet och var inne i trädgården. Stod stilla och väntade. Ingen kom, intet rörde sig. Jag nådde icke äpplena från marken, men jag klättrade upp i trädet och jag stoppade fickorna

fulla. Jag kom ned och fort tillbaka över staketet. Jag kände att mitt hjärta klappade lika raskt som vid femton år, men jag andades icke så lätt.

Framför staketet stod en hög, allvarlig herre. Jag kände igen honom från mina morgonpromenader, men här hade jag aldrig mött honom, nå, jag hade ju heller aldrig gått den här vägen. Han såg stel och sträng ut och med djupt allvar sade han:

— Jag har sett alltsammans. — Ni stjäl äpplen!

Jag log och tänkte:

— Nu skall jag springa! Fort, med andan i halsen! Annars kommer den stora hunden eller man hugger mig och jag får förfärligt med stryk och man tar av mig alla äpplena!

Men jag sprang icke. Jag stod kvar och svarade den stränge herrn:

— Ja, jag har stulit äpplen! Jag har fickorna fulla och jag har inte haft så roligt på många år! Tänk er det, för fem minuter har jag känt min barndoms starka liv och glädje — är det icke värt ett brott som detta? — Vill ni inte smaka på ett äpple — grågyllen?

Han såg på mig strängt, utan att svara, jag bet själv i mitt äpple och så gick jag framåt vägen med frukten tyngande i fickorna.

Vid kröken av staketet stannade jag villsam om vart jag skulle vända. Jag såg mig tillbaka. Den allvarlige herrn stod kvar, men han lutade sig långt fram över staketet och sträckte handen efter äpplena därinnanför. Han nådde dem icke. Min själ dansade av glädje, ty jag visste att i nästa ögonblick skulle han klättra över staketet. Jag kunde icke störa honom i hans gärning, jag gick framåt vägen, ätande mitt äpple. Det var surt. Men det var lika friskt och lika gott som min ungdoms friska, sura äpple.

ETT EXPERIMENT I FOTBOLL.

För några år sedan uppehöll jag mig en tid i Mexiko (numera även bekant för sina inre och yttre stridigheter). Mexikanerna voro vid denna tid (då jag vistades där) synnerligen intresserade av fotboll, som jag förmodar att de spelade på samma sätt som här och i England. Vid olika tillfällen besökte jag matcher för att söka sätta mig in i spelet och slutligen kom jag så långt att jag undvek detaljerna — de yttre — för att i stället intressera mig för spelets *psyke*.

En ung läkare som jag en afton sammanträffade med sade mig:

— Fotbollsspelet är en sjukdom — ett raseri som träffar såväl de spelande som publiken. Den som en gång fått fotbollsbacillen i kroppen

blir aldrig fri ifrån den. Det finns en viss likhet mellan den lilla kulan i ruletten i Monte-Carlo och fotbollen.

— Ja, sade jag, men bollen är större.

Den unge läkaren lät sig icke avbryta:

— I Monte-Carlo är det slumpen som avgör spelet och på fotbollsplanen är det snabbheten, styrkan, skickligheten *och* slumpen som leder det hela. I själva verket är det slumpen som även där har den största rollen. Så länge allt går som det skall, inom reglerna, är raseriet över efter de två halvtidernas slut, men jag tror att om det kommer ett nytt och främmande moment in i handlingen, så inträffar en katastrof.

— Vad menar ni?

— Jag kan inte rätt förklara det; ni skulle icke förstå mig, men jag har länge tänkt att göra ett prov, som skall bevisa om jag har rätt eller orätt. I afton spelar laget A 2 mot laget D 4. Har ni lust att följa med och se på? Spelet blir intressant i flera avseenden — lagen äro jämspelta, vilket för övrigt underlättar det prov jag ämnar roa mig med.

Vi träffades alltså på aftonen vid idrottsplatsen. Åskådarläktarna voro fullsatta av en publik som redan från början befann sig i stark spänning. Spelet blev hårt redan i begynnelsen, båda lagen arbetade med stor precision och snabbhet, och då 20 minuter hade gått hade ännu intet mål gjorts. Man ropade från läktarna åt sina speciella favoriter alldeles som här, och vid särskilt spännande tillfällen höll man nästan andan av ångest. Raseriet hade brutit ut. Bollen drevs fram och tillbaka över planen, och plötsligt, som ofta händer, stannade den mitt i en grupp spelare som arbetade med ben och fötter för att få den fri. I detta ögonblick såg jag min vän, den unge läkaren, resa sig från sin plats där vi sutto helt nära planen och jag såg hur han tog fram ur sin vida ulster en ny fotboll som han sakta rullade in på planen till den kämpande gruppen. Det fanns nu två bollar på planen men ingen av de spelande märkte det och icke heller publiken. Min vän hade satt sig och jag kände hans hand i ett hårt grepp om min arm. Med oerhörd spänning väntade han på det som nu skulle hända.

Inom loppet av några sekunder slappnade hans grepp: det hade gått som han väntat — *man sparkade och spelade med bägge bollarna!* Genom detta blev ju spelet lättare, mera förenklat, och efter några minuter hade A-laget gjort sitt första mål. D-laget följde strax med sitt, raseriet hos publik och spelare tilltog med varje minut som gick och varje mål som gjordes. Man skrek, man tjöt, man vrålade, kvinnorna svimmade och männen sleto av sig rockarna och slogos med varandra. Då A-laget gjorde sitt 22:dra mål och D-laget följde med sitt 19:de, reste sig den unge läkaren och sade:

— Nu kommer det — *nu går det hål på publiken!*

Jag förstod icke strax vad han menade men ögonblicket efter begrep jag. Publiken lämnade sina platser och störtade som vilda djur ned på planen för att göra upp saken med spelarna och varandra. Under tumultet lyckades vi komma undan och då vi slutligen stodo utanför idrottsplatsen sade min vän:

— Då raseriet är över är också fotbollsspelet slut i Mexiko. Detta var vad man

längtat efter, vad man behövde för att bli frisk. Högre kan man inte komma, när anfallet är över kommer också reaktionen. —

Han fick rätt. Mexikanerna ha ju också fått så många andra allvarliga saker att tänka på.

VARUBYTE.

— Hur har det gått i dag? sade den goda hustrun till spårvagnskonduktören, då han, något trött, kom hem på aftonen.

— Rätt bra, svarade konduktören och lade sin mössa i soffan. Jag har alltsammans på kärran därnere på gården. Det är nog bäst du ställer in det i skafferiet, äggen börja bli allt sämre.

Medan spårvagnskonduktörens hustru gick ut för att ta vara på matvaror, tog konduktören upp sin anteckningsbok och läste för sig själv:

1 gädda.
1 tjog ägg.
1 halv liter äpplen.
1 par strumpor n:r 11.
1 biljett till biografen Röda kvarn.
1 paket tändstickor.

1 blomvas.
1 bunt kuvert.
1 liter potatis.

Konduktören slog igen boken, suckade och sade:

— Inte så illa. Men det är värst med växlingen. När det kommer en karl och lämnar en kyckling och vill ha 2 kort med 11 biljetter i varje då ska kycklingen inte vara så gammal och seg som den jag blev erbjuden i dag.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ovanstående händelse tilldrog sig i december 1914 i ett enkelt men ärbart konduktörshem i Stockholm. Konduktören hade fått alla matvarorna och de andra effekterna av passagerarna på spårvagnen, som på det viset erlade sin avgift sedan de kontanta medlen på grund av de dåliga tiderna tagit slut. Man började med att för enkel tur betala ett hönsägg och sedan en daglig morgontidning berättat att betalningssättet antagits av en konduktör, skyndade hela allmänheten att begagna sig av varubyte på spårvagnen.

— Men, sade redaktören av Vecko-Journalen, hur står det till inom andra områden i affärslivet? Tar man även där emot varor och effekter såsom likvid? Ni, min herre, och han vände sig till mig, kan gå ut i staden och undersöka den saken, för att sedan avlägga rapport för mig.

Något senare på dagen tog jag en bil på Gustav Adolfs torg. Det var en elegant bil och chauffören körde väl. Då vi stannade vid min port, sade jag som vanligt:

— Hur mycket?

Chauffören såg på taxametern och svarade:

— 80 öre.

— Var så god, sade jag och lade en ansjovisburk och en böckling med rom i hans hand.

— Va ä de? sa chaufförn.

— Betalt, sa jag, betalt för skjutsen! Ansjovisen är bästa märke, mogen och kryddad i burken. Böcklingen har jag köpt hos Avén.

— Ta herrn hem sina matvaror, sa chaufförn, jag vill ha 80 öre kontant!

— Ja, men på spårvagnarna tar dom emot allt!

— Det här ä ingen spårvagn och jag ä för resten ungkarl, så jag behöver ingen mat för jag ä inackorderad! Så ä de med det!

Jag fick betala 80 öre. Då jag kom upp sade min hustru:

— Tvätterskan är här med rena kragar. De kosta 3,50.

— Det är bra, sade jag. Och så gick jag in i mitt bibliotek, tog fram en av mina egna böcker som jag skrivit själv, och så skrev jag på titelbladet: *Till min tvetterska, fröken Agda Nilsson, högaktningsfullt från författaren.* Obs.! Gäller som likvid för kragtvett!

Jag skrev tvett med e för att inte visa någon högfärd över min högre bildning.

Tvätterskan stod i köket. Hon tittade på boken och sa:

— Får jag den?! De va en fin bok!

— Fröken får den som betalning för tvett, sade jag. Den är lika god som pengar, den boken! Den kostar 2,50 i bokhandeln, men jag tar 1 kr. för tillägnan.

— *Vill herrn inte betala kragarna?!* sa tvätterskan.

— Jo, sa jag, jag har redan betalt dem. Med boken där! Kom ihåg vilket värde en bok har! Den är den ensamma människans enda vän och sällskap, skrev en kritiker häromdan.

— Jag är inte ensam så länge jag har Karlsson, sade fröken Nilsson och kastade boken på köksbordet.

Jag fick betala 3,50.

Senare på dagen kom jag in med Hansson på Operakällaren. Vi åto en god middag och då det var Hanssons födelsedag bjöd jag honom på ett glas champagne. Vi hade det mycket angenämt, och då jag skulle betala bad jag att få tala med den artige hovmästaren Ekegård.

— Har middagen varit bra? sade herr Ekegård.

— Utmärkt, svarade både Hansson och jag. En sådan middag får man inte på alla ställen. Framför vårt hjärtliga tack till herr Georg och till herr Gustav Steinwall och se här är betalning för notan!

Därpå lade jag min silverklocka, som jag fick då jag konfirmeradas, på vaktmästarens lilla bricka.

Herr Ekegård tog klockan från brickan, såg på mig med tårar i ögonen och sade:

— Det är hårda tider, men en gammal kund som redaktören — kommer aldrig i fråga — tag klockan — sådana människor ä vi inte — vi kan få betalt en annan gång — var så god!

Och så stoppade han klockan i min ficka och ville gå till en generalkonsul som inte hade klart för sig om sjötungan var äkta.

— Nej, herr Ekegård, sade jag, ni misstar er. Jag vill betala min middag. Den går på 30 kr. med dricks pängar. Klockan kostade 65 kr. ny, det är Tulaur, men den är ju använd något, om ni sålunda ger mig 25 kr. så är saken klar.

Herr Ekegård såg på mig så länge att generalkonsuln hann äta upp sjötungan utan att veta om den var äkta, och sade så med en rätt förnäm ton:

— Det här är ingen pantbank! Vi skriver upp notan så länge!

— Den du! sa Hansson och så gick vi utan kaffe till Oscarsteatern, ty Hansson ville se Barcklind.

Jag gick fram till biljettluckan, stack delvis in huvudet och viskade till damen därinnanför:

— Har fröken motbok!

— Nej, det har jag inte, svarade damen.

— Men jag har motbok, sade jag, på den motboken kan man få ända till 16 liter i kvartalet, alla sorter, punsch och brännvin och konjak och likörer, allt vad man vill ha. *Om vi få två biljetter till första raden så skriver jag ut en liter konjak åt fröken i min motbok!*

Biljettförsäljerskan såg på mig länge och prövande, och så sade hon:

— Ska *jag* betala konjaken?

— Naturligtvis, svarade jag, jag nöjer mig med lagbrottet att låna ut motboken!

— Då kan det bara bli på radens sida, tredje bänk — är det bra?

— Utmärkt, sade jag och så skrev jag ut konjaken och så fick jag biljetterna. Mitt under föreställningen ville Hansson gå ned och skriva ut en liter till för att få en plats längre fram, men jag hindrade detta slöseri. Barcklind var utmärkt.

— — — — — — — — — — — — — —

— Detta, herr redaktör, sade jag, är min rapport om varubytet med svenska folket.

— Bra, sade redaktören av Vecko-Journalen, hur mycket önskar ni i honorar?

— 100 kr.

— Varsågod, sade redaktören och lämnade mig ett kvittolikt papper. Jag tog det och läste:

— *Varubyte.* Innehavaren av detta papper äger rätt att i magasinet på nedre botten avhämta 400 st. 25-öresböcker till ett sammanlagt värde av 100 kr.

Då jag läst papperet, vände jag mig snabbt om, vred om nyckeln i låset, släckte det elektriska ljuset och då jag efter 2 minuter åter tände det, knäböjde en redaktör vid mina fötter och mot mig sträckte han bedjande en hundrakronesedel.

OLYCKAN MED ANNA-LISA.

Fru Göransson hade bott hela sommaren på landet. I en liten stuga långt ute i skärgården. Och haft det alldeles förtjusande. Barnen blevo solbrända, fru Göransson själv såg ut som i sin allra bästa ungdom och herr Göransson hade magrat sex kilo av morgonrodden efter gäddan, som dock tyvärr höll sig ännu magrare — så smal att man aldrig fick se den.

Göransson var grosshandlare. Han handlade med kolonialvaror och det är en rätt god affär. Kaffe och te och sydfrukter ska ju folk alltid ha. Därmed lämna vi Göransson.

Anna-Lisa var fyra år och är dotter till Göranssons. Hon är den yngsta dottern. Hennes syster Elisabet, som inte alls har med den här upprörande historien (man skall strax få se!) att

göra, är 2 år äldre. Hon är alltså 6 år. Tänk, vad tiden går!

Då kriget kom flyttade Göranssons in från landet. Inte därför att Göransson bara betalt halva hyran (ehuru det kom väl till pass), utan därför att fru Göransson icke ville bli tillfångatagen av fienden. Göranssons flyttade in hals över huvud, kastade ned det nödvändigaste i några lårar huller om buller och gåvo sig i väg och kommo lyckligt och väl i land vid Nybroviken utan att fienden hade upptäckt fru Göransson.

Och nu bodde Göranssons i våningen. Och fru Göransson lade varje afton säkerhetskedjan på tamburdörren och fick ofta sin man att gå upp mitt i natten, tända ett ljus och slå under sängarna med en eldgaffel allt under det att fru Göransson grät (konvulsiviskt) och ropade:

— Vad skall det bli av mig, arma olyckliga varelse! Jag kände alldeles tydligt att han rörde vid sängbotten! Om man ändå kunde få upp en polis!!

Om dagarna var fru Göransson lugn. Hon drack kaffe hos Bergs med Amelie och åt bara

tre bakelser ty »tiderna ä verkligen förfärliga, tänk, dom har höjt saltet med fyra öre och vad får man inte ge för lingonen, det är så att man inte vet vart man ska ta vägen och tänk om fienden etc.».

Då fru Göransson druckit kaffet går hon och Amelie och Anna-Lisa ned i Kungsträdgården för att Anna-Lisa ska få leka i sandhögen. Och då sitter fru Göransson och Amelie på ett säte bredvid och tittar på allt folket som går förbi.

Och nu börjar det som skall hända.

Anna-Lisa blir trött på att gräva i sanden och hon tycker att det är mycket otrevligt att en liten gosse som hon aldrig har sett förut och som hon inte är presenterad för och som har fräknar *på näsan*, sitter och häller sand innanför hennes klänning, på halsen, så att det rivs. Anna-Lisa lägger ifrån sig hinken och spaden och sätter sig tyst och stilla på sätet bredvid tant Amelie, ty bredvid mamma sitter en tjock herre, som är violett i ansiktet och som då och då säger: Poh! Poh!

Anna-Lisa sitter illa på soffan. Sofforna i Kungsträdgården äro gammalmodiga. Man sit-

ter illa på dem. När gör stadsfullmäktige något åt den saken?

Anna-Lisa lade det ena benet under det andra för att sitta bättre. Det kan en dam mycket väl göra. Om hon är fyra år. En dam om 20 år kan inte göra det på grund av uppfostran, blyghet, fördomar och framför allt på grund av den moderna kjolen.

Det var vänstra benet Anna-Lisa lade på sätet och samma bens fot var det som helt plötsligt utan att Anna-Lisa hann hindra det åkte in mellan två bräder på sätet. Anna-Lisa försökte genast dra ut foten ur springan men det gick inte. Foten satt fast. Den stack ut på undersidan av sätet.

Fru Göransson sade:

— I morgon dag låser jag in varenda matbit! Människan äter mej ur huset! Adolf får säja vad han vill!

Amelie sade:

— Jag tror jag ska ta en människa som kommer och går, så slipper man maten!

Den äldre herrn med det violetta ansiktet sade: Poh! Poh!

Och i detsamma skrek Anna-Lisa till. Hennes skrik fyllde luften mellan Hans Majestät Konung Karl XIII och Wahrendorffsgatan. Den lille gossen med fräknarna på näsan reste sig sakta upp från sandhögen. Man såg på honom att han tänkte: det är mitt fel. Så vände han ryggen åt alltsammans och gick, utan att vända sig om, raka vägen till sin fader och moder som bo i Vasastan och som äro mycket hederliga och allmänt omtyckta personer. Modern har matvaruhandel. Hennes kroppkakor äro de bästa i kvarteret.

Anna-Lisa fortfor att skrika. Hennes moder och tant Amelie rusade upp från sina platser och den äldre herrn sade:

— Barnet skriker!

Amelie svarade spetsigt (hon kan vara spetsig):

— Det förefaller så!

Fru Göransson ropade:

— Herregudihimmelenstron, barnet har ju fastnat med sin lilla fot mellan spjälorna! Ta ut foten, Anna-Lisa! Hjälp henne, Amelie!!

Foten satt kvar. Amelie drog i Anna-Lisa

uppifrån och fru Göransson låg i sanden och försökte underifrån att få loss foten. Anna-Lisa skrek.

Den äldre herrn reste sig och sade:

— Foten har fastnat i sätet.

— Tala om något nytt! skrek Amelie.

— Herregudihimmelenstron, vad ska jag ta mej till — vi som ska vara hemma till middan! sa fru Göransson.

Anna-Lisa skrek.

Människor som gingo genom torget stannade och ställde upp sig i ring runt om platsen. Personer som gingo på Arsenalsgatan sågo att något var i görningen och kommo springande.

Den äldre herrn såg på Anna-Lisa och sade:

— Det finns tre sätt att ordna saken. Antingen får sätet sågas sönder eller får barnet sitta så länge att det magrar loss eller också måste foten amputeras.

— Odjur! skrek fru Göransson.

— Att såga sönder sätet, fortfor den äldre herrn, låter sig ej göra utan tillstånd av Drätselnämnden och att få ett sådant tar ungefär 4 månader —

— Är det inte bäst att skicka efter ambulansen? sade ett fruntimmer som stod längst bort i kön och som trodde att det var fru Göransson som låg på marken, och som blivit sjuk.

— Det finns inga ambulansvagnar som är gjorda för säten med fastsittande barn, sade den äldre herrn. Jag förmodar att sätet måste följa med.

Folksamlingen var nu så stor att en polis som stod på Arsenalsgatan vände sig om för att slippa bli störd.

— Tira, grabbar, ropade en pojke, som var på väg hem från skolan, dom har tagit en spion! De ä han me ansiktet!

— Ä han tysk, sade en liten flicka som går i Åhlinska skolan och som hade utslaget hår som var lockat med tång.

Anna-Lisa skrek.

— Vem är det som har slagit det lilla barnet? sade en äldre fru som gått ut ett ärende åt sin man som låg hemma och hade vatten i knät. Man ska aldrig slå barn! Kom ihåg det! sade

hon till Amelie. Det går mycket lättare med mildhet.

Amelie svarade icke. Hon var sysselsatt med att sträcka upp ett stadsbud som hela tiden yrkade på att man skulle vända upp och ned på sätet och skaka på det så att flickan kom loss!

Nu kom polisen. Det blev tyst i folksamlingen. Han banade sig väg fram till sätet och sade till fru Göransson som fortfarande låg på marken:

— Vad gör ni med barnet? Stig opp!

Fru Göransson steg upp. Polisen kastade en blick på Anna-Lisa och så sade han:

— Hon har fastnat med foten.

— Det är just vad jag sa för en halvtimme sen, sade den äldre herrn, men det var ingen som trodde mej.

I detsamma kom två regementen av Göta garde tågande fram genom Arsenalsgatan. De hade varit på marsch och hade musik med sig. Trummorna smattrade och tonerna av musiken flöto ut över lindarna i Kungsträdgården. Folksamlingen kring Anna-Lisa upplöste sig själv.

Alla sprungo för att se på militären. Endast polisen stannade kvar hos fru Göransson, Amelie och Anna-Lisa.

— Om damerna lova att inte tala om det för någon människa, så ska ja ta loss flickan, sade konstapeln.

— Naturligtvis! svarade Amelie och fru Göransson.

Konstapeln tog upp ur fickan en stor fällkniv.

— Människa, vad tänker ni göra?! skrek fru Göransson som var moder till ett barn som satt fast i ett säte.

Konstapeln svarade icke. Han började i stället skära i sätet i motsatt ända där Anna-Lisa satt fast. Då han var färdig, sköt han Anna-Lisa bort till den utvidgning han gjort i springan och så lyfte han upp den fångna foten. Anna-Lisa var fri.

— Det var förfärligt snällt, sade fru Göransson, och så tillade hon av gammal vana: hur mycket är jag skyldig?

— För all del, mina damer, sade konstapeln

och gjorde honnör, det var mig ett nöje att göra er den lilla tjänsten.

Amelie och fru Göransson gingo genom allén med Anna-Lisa emellan sig.

På Hamngatan sade Amelie:

— Det var en vådligt stilig karl, den där polisen. Han påminde något om din man.

— Min man! sade fru Göransson och stannade mitt på gatan, *min man!! ser han ut som en poliskonstapel?!! Nej, vet du, Amelie!!*

Sen var jag inte med längre.

BOXNING I HEMMET.

Herr Blom kom hem med 2 par boxhandskar som han köpt på en auktion för 75 öre paret, ett lågt pris, om man tar i betraktande att boxningen är en uppgående idrott i Sverige. Herr Blom tog handskarna med sig hem och mitt under middagen sade han till Frits och Oskar som voro 12 och 14 år gamla och just sysslade med att sparka varandra under bordet:

— I dessa tider gäller det att kunna försvara sig! Jag menar icke blott det ena folket mot det andra folket, utan jag menar också *rent individuellt*. Den ena individen bör kunna försvara sig mot den andra individen om han anfalles.

— Tänk, att kriget aldrig tar slut, sade fru Blom, i går hade dom höjt ärterna med 10 öre litern!

— Det försvar jag talar om, fortsatte Blom, är ett försvar, som kan användas under livets alla förhållanden. Den store franske författaren Metterlinck —

— Han heter Materlink, sade Oskar, och är belgare.

— Inte rätta pappa! sade fru Blom.

— När han har orätt, sade Oskar. Jag vet att han heter —

— Namn uttalas olika, sade herr Blom, en gång var en engelsman uppe på kontoret och kallade mig för Blåmm, så det är nog inte så lätt att säga vad Metterlinck egentligen heter. Emellertid har denne författare skrivit att människan är det enda djur, som icke *av naturen* kan försvara sig. Alla andra djur kunna försvara sig. Oxen har sina horn, katten har sina klor, ormen har sin gadd.

— Och vad har metmasken? sade Oskar.

— Metmasken, sade herr Blom och lade ifrån sig en gaffel med en halv sardin på, metmasken har en skyddande likhet med marken, han syns inte.

— Det hjälper inte när han hänger på

en krok i sjön och abborren kommer, sade Oskar.

— Metterlinck menar, fortsatte herr Blom, att människan har sina händer att försvara sig med, men att hon försummat denna konst. I stället begagnar hon tillhyggen, vilket är rått och simpelt. En person som kan boxas, anfaller ej någon, men då han angripes, försvarar han sig med lugnt och kallt blod samt försätter hastigt nog sin motståndare ur stridbart skick, detta utan att själv nämnvärt skadas. Efter middagen skall jag visa er några små tricks i boxning, som jag såg på en uppvisning hos Cronholm häromdagen.

Då familjen hade ätit, tog Blom på sig ett par av handskarna och räckte det andra paret åt fru Blom:

— Tag på dig de här, Berta, jag vill bara demonstrera några stötar för gossarna!

— Aldrig, sade fru Blom, jag slåss inte.

— Det är inte fråga om att slåss, men jag måste ha någon att visa på. Tag på dig handskarna!

Frits lutade sig ut genom fönstret och ropade ned på gatan:

— Kom upp och titta grabbar! Mamma och pappa ska slåss! Sno er!!

Fru Blom tog slutligen på sig handskarna och ställde sig mitt emot sin man. Det såg ut som om hon tänkte på något.

Herr Blom sade:

— Om du nu sträcker ut vänstra armen —

Fru Blom sträckte ut vänstra armen så att den stannade med en rätt hård smäll mitt i ansiktet på herr Blom. Pojkarna fnittrade, herr Blom kände en stark hetta i ansikte och sade något hårt:

— Du ska väl inte slå till, när jag inte vet om något!

— Tror du att en boxare säger till på förhand: nu kommer smockan! sade fru Blom. Jag slår när jag vill!

— Jaså, svarade Blom, och så gjorde han ett utfall med höger arm. Fru Blom vek undan och salslampan, som Blom fick i lysningspresent av fru Bloms mormor, tog emot stöten, men dåligt. Kupan sprack.

— Tack, sade Blom, och sparkade undan glasskärvorna och så gav han sin hustru en stöt

mitt i bröstet. Fru Blom kippade efter andan, slet av sig handskarna och skrek:

— Tänk en sån karl, som slår en kvinna, när hon inte vet om något! Och mitt i bröstet så man inte kan andas! Vad skulle folk säga, om de visste hur du bär dej åt! Tänk, att bära sej åt på det sättet! Uhu!

I detsamma ringde det på dörren. Det var grosshandlar Larsson som kom på besök. Fru Blom blev genast mycket glad, kastade en blick i spegeln och skrattade och sade:

— Så roligt att herr Larsson ville titta till oss! Kan ni tänka er, Olle håller på att lära mej boxas, de ä så *förfärligt* skojigt!

Herr Larsson tog av sig rock och hatt, och då han kom in, sade Blom:

— Du, Larsson, skulle lära dej boxas! Du som är ute och suddar om nätterna kan lätt bli överfallen! Ta på dej handskarna skall jag visa dej några tricks!

— Ä, sade Larsson, jag ä för gammal för sånt, men när jag var ung! Då skulle du sett!

— Ta på dej handskarna! Vi ta några stötar bara på skämt!

Larsson tog på sig handskarna, ställde sig i regelrätt boxareställning och gav Blom snabbt och säkert ett vänsterslag mitt emellan ögonen. Blom såg trettiosex små stjärnor och en medelstor sol och då visionen gått över sade han:

— Du har boxat förut, Larsson! Ljug inte!

— Ja, litet i Amerika, när jag var ung, sa Larsson och så fick Blom en *uppercut* så att han hickade till och var nära att falla in i bokskåpet.

— Kan du inte slå tillbaka, Olle! sade fru Blom.

— Jag parerar så länge, sade Blom, sen fick han en stöt på högra kindbenet så att det kändes som om nacken gått ur led. Efter denna stöt kom en ny strax under hjärtat, följd av en serie slag runt om huvudet och för övrigt var Larsson kunde komma åt. Herr Blom hade förlorat all känning om rummet och även om tiden. Han visste bara att han ville ifrån alltsammans. Han sprang in i sängkammaren. Larsson förföljde. Blom fick det ena slaget efter det andra, blodet började droppa försiktigt ur näsan, och fru Blom stod i tam-

buren och slog i telefonkatalogen efter en fältskär.

Blom förlorade slutligen all besinning. Han tog ett steg tillbaka och sparkade Larsson på högra smalbenet!

Detta blev Bloms olycka. Larsson fattade humör. Han glömde att han var gäst i familjen, att han gått upp för att prata och dricka en grogg, raseriet kom över honom! Han blev fruktansvärd i sin vrede. Han såg i Blom en neslig och rå fiende som det gällde att bekämpa. Blom bara skrek och vrålade och fru Blom hade för länge sedan lämnat telefonkatalogen och gått ned på gatan för att hämta en polis.

Bloms ansikte var trött och svullet, ögonen stirrade rätt ut i rymden med en barnsligt fånig blick, benen darrade under honom och med trött hängande armar tog han emot det ena slaget efter det andra och mellan stötarna ropade han på sin hustru, sina älskade barn, polisen och en herre som bodde inunder. Men ingen svarade. Ingen kom till hjälp mot den rasande Larsson.

Efter tre och en halv minuts ihärdig kamp blev Blom utslagen. Han föll ihop över ett litet trevligt sybord, fick ett knappnålsbrev i näsan och ett nystan med en stoppnål i i mellangärdet. Då kom fru Blom med polisen! Larsson blev häktad och då målet slutligen förekom yrkade Blom ansvar för hemfridsbrott och grov misshandel under försvårande omständigheter. Larsson dömdes till åtta månaders fängelse och Blom går nu och tar lektioner i boxning både för Cronholm och Lindhe i väntan på att Larsson ska komma ut. Fru Blom sitter hemma om kvällarna och stickar strumpor åt landstormen, men hon har satt två säkerhetskedjor på tamburdörren och har gjort upp om en särskild visselsignal till poliskonstapeln som går på gatan. Tiden är ond.

MARSELJÄSEN.

Han var en riktig fransk baron, ägde 15 millioner francs och låg i en skogsbacke strax utanför Mollköping. Jag kom åkande i bil och skulle aldrig ha sett den unge mannen, som var äkta fransk baron och ägde 15 millioner francs och låg i skogsbacken, om inte bilen hade gått sönder och stannat några meter från baronen. Under de två timmar som chauffören svor över bilen och letade efter något att misshandla motorn med, gick jag först runt bilen och chauffören 36 gånger, därpå tog jag av mig min långa ulster som generade mig och gick de 36 varven tillbaka igen. Då kom den franske baronen fram ur skogsdungen. Han var elegant klädd och sade på franska:

— Jag har iakttagit att ni råkat ut för ett

missöde och det förefaller mig som om ni hade bråttom.

— Man kan säga det, svarade jag, ty jag skulle varit framme i Mollköping för två timmar sedan. Jag har ett viktigt ärende dit. Jag är bjuden på frukost av borgmästaren.

— Jag känner honom, sade fransmannen. Han har röd näsa.

— Ja, svarade jag, men det skulle aldrig ha hindrat mig från att frukostera med honom. Här i Sverige äro vi icke så nogräknade med de röda näsorna. Klimatet är så kyligt att sådant lätt kan hända. Isynnerhet om man sitter uppe om kvällarna.

Här avstannade samtalet. Förmodligen därigenom att fransmannen vilken, i likhet med hela sin nation, led av artighet, icke ville säga något förolämpande till en representant för en nation, som han för tillfället gästade. Jag respekterade honom härför. Och i detsamma blev bilen hel.

Chauffören blev häröver mycket glad. Jag blev detsamma och i det jag öppnade bildörren sade jag till fransmannen:

— Vill ni icke följa med till Mollköping. Frukosten är kanske icke slut.

— Mitt namn är baron de Bonnet, sade han och lyfte på sin gråa filthatt.

— Mycket intressant, herr baron, svarade jag, att göra er bekantskap, isynnerhet under omständigheter, som gör det möjligt att få intaga en lätt frukost i ert angenäma sällskap.

Därpå åkte vi till Mollköping, som är en rätt stor och vacker stad i Sverige, belägen vid en sjö, som är bekant för att vara vacker och djup. Vid staden är en garnison förlagd.

Baronen berättade mig under färden att det var första gången han besökte Sverige, ett land som han hört mycket talas om för dess vilda folkslag, dess hemska och skräckinjagande natur och dess okultiverade städer, där vilda och rytande djur ströko fram på gatorna. Verkligheten hade icke motsvarat hans förväntningar. Jämfört med Frankrike gjorde Sverige ett stillsamt och tillbakadraget intryck. Människorna voro glada, goda och vänliga — den unge fransmannen ämnade därför så fort som möjligt resa hem igen för att berätta för sina landsmän

vilket misstag de begått då de trodde att Sverige var ett land, som var värt att göra en resebeskrivning över.

Vi körde fram till stadshotellet och där mötte oss borgmästaren, som nyss ätit frukost, men som naturligtvis genast av artighet mot mig och den unge fransmannen ögonblickligen slog sig ned för att med ens äta ännu en frukost. Vi hade alla tre en utmärkt aptit som man ju får då man vistas mycket ute i friska luften med automobiler, som går sönder. Chauffören fick också frukost. Han fick till och med våra tre portioner syltad ingefära, som vi ej kunde förtära enär den var för stark för oss. Fransmannen sade att så stark ingefära hade han inte ätit sen han var på Cayenne, där man pepprar den.

Chauffören åt upp all ingefäran. Han åt den i ett tag utan att tänka på vad han gjorde. Han tillbragte sedan eftermiddagen på hotellets bakgård, där han stod med huvudet bakåtlutat och bara andades. Han sade att aftonvinden fläktade hans inälvor så skönt.

Då vi slutat frukosten började middagsmusiken

att spela i hotellträdgården. Det var garnisonens musikkapell som spelade och nedanför musikestraden sutto stadens invånare och drucko punsch, som bruket är i Sverige ännu så länge.

Vi fingo också ett bord i trädgården, men då vi ännu icke ätit middag drucko vi icke punsch utan en lätt konjak till kaffet. Musiken spelade, sommareftermiddagen sänkte sig milt över de gamla lindarna och jag tog upp ett visitkort ur min plånbok. Genom detta visitkort beställde jag av musikkapellet *Marseljäsen*. Hade jag vetat vad som sedan skulle inträffa hade jag i stället begärt la Paloma eller valsen ur Glada änkan, men nu begärde jag Marseljäsen, uteslutande för att visa den franske baronen de Bonnet en ära och en uppmärksamhet. Jag är övertygad om att han skulle visat mig samma artighet om jag besökt honom i Paris. Om där finnes någon militärmusik som spelar i en gammal trädgård.

Musikkapellet som såg att kortet kom från ett bord, där borgmästaren satt, tog genast upp Marseljäsen.

Jag såg på fransmannen. Han kände genast

igen sitt hemlands nationalhymn, och det kom tårar i hans ögon då vi alla tre reste oss för att stående bringa Frankrike vår hyllning.

Då stycket var över applåderade publiken med stor entusiasm och baron de Bonnet sade till mig:

— Detta ögonblick skall jag sent glömma! Att så hedra en ensam resande! Det är mer än jag kunnat drömma om.

Han tryckte min hand och borgmästarens och i nästa ögonblick hade han ur sin eleganta krokodilskinnsplånbok tagit fram en hundrakronesedel som han räckte mig med orden:

— Giv denna till kapellet som en ringa erkänsla, som ett tack!

— Jag vet inte, sade jag, om det går an. Det är ett militärkapell och de få inte ta emot pängar.

— *Men jag vill ge dem pängarna,* sade fransmannen. Ni skall lämna dem sedeln från mig.

Jag gick fram till kapellet i en paus och förklarade saken för musikanföraren. Det gick som jag trodde. Han vägrade att ta emot pängarna. Jag återvände och fransmannen blev förtvivlad.

— Jag förstår, sade han, det var för litet! Här är hundra kronor till. Försök igen!

Musikanföraren förvånades över denna frikostighet och slutligen tog han emot summan som ett understöd till garnisonens musikskola. Han bad att få uttrycka sin stora glädje över den vackra gåvan, som säkerligen skulle komma väl till pass. Och han och hela kapellet reste sig och hälsade givaren, som svängde sin hatt och ropade: *vive la Suéde!*

Jag har glömt att berätta att baron de Bonnet bodde i en villa utanför staden. Han hade hyrt villan av en änkefru och han ämnade stanna hela sommaren. Han var ensam och på hans enträgna begäran slog jag mig ned hos honom i villan. Jag tyckte om trakten och då jag för tillfället åtnjöt semester kunde jag ju lika gärna bo utanför Mollköping som någon annanstans. Jag flyttade in på aftonen efter den goda frukosten och då jag var trött efter dagens ansträngande automobilmissöde gick jag till sängs vid elvatiden. De Bonnet satt uppe och läste de senaste franska tidningarna, som kommit med posten.

Jag skulle just till att somna då ett buller kom mig att vakna upp. Det var toner av musik som trängde in genom fönstret. Jag sprang upp och tittade ut. Och se, nedanför på gårdsplanen stod kapellet från stadshotellet och spelade Marseljäsen! Jag sprang in till de Bonnet. Han hade också hört musiken och han stod vid det öppnade fönstret och lyssnade. Jag såg samma rörelse i hans ansikte som i hotellträdgården.

— Det är vackert, sade han. Så vackert handlat.

Musiken spelade och då jag såg ut genom fönstret lade jag märke till att en hel del folk från staden följt med musikanterna ut till villan. De stodo alla med blottade huvuden.

Då musiken var slut, framträdde anföraren och höll ett tacksägelsetal till baron de Bonnet för hans frikostiga gåva till garnisonens musikskola. Baronen svarade i ett kort anförande och slutade med ett leve för Mollköpings garnison. Därpå klädde jag mig och vi gingo ut och talade med de uppvaktande. Samkvämet avslutades med att Marseljäsen spelades

ännu en gång, varpå nya hurra- och leverop utbragtes.

Slutligen skildes vi och gingo till sängs, fransmannen fuktande sin huvudkudde med rörda tårar över de goda och artiga svenskarna. Han somnade med ett fast beslut att lära sig svenska folksången och införa den i åtminstone tio av Frankrikes militärkapell.

Dagen därpå var en vacker dag och vi tillbragte den på ett angenämt sätt. Vi promenerade och badade i den vackra djupa sjön och vi åto en utmärkt middag ute på terrassen med vidsträckt utsikt över det underbara svenska sommarlandskapet. Vi gingo till sängs klockan tio och vi väcktes klockan elva av — *Marseljäsen*. Vi foro upp ur sängarna och rusade till fönstren. Där stod kapellet från i går och det spelade och blåste Frankrikes nationalhymn. Den åtföljande folkskaran var denna afton större än dagen förut. Ryktet om baron de Bonnet hade tydligen spritt sig i staden. Samlingen uppgick till flera hundra, däribland kvinnor och barn, och då man fick syn på oss, bröt man ut i höga leverop.

Det gick som kvällen förut. Baronen tackade. Anföraren tackade och folket hurrade. Musiken spelade Marseljäsen på nytt och då de nya hurraropen förklingat tog man upp en dans och och så dansade Mollköpings invånare boston, tango och two-step till klockan 4 på morgonen. Vi kommo i säng klockan 8 efter en sillfrukost med stadsfullmäktige och vi vaknade fram på eftermiddagen.

De Bonnet kom in till mig, stannade i dörren och sade:

— Svenskarna äro ett starkt folk!

Därpå drog han sig tillbaka och somnade igen.

Klockan elva på kvällen då vi åto vår lunch kom kapellet med Marseljäsen. Hela staden var med. Där saknades bara några krymplingar och borgmästaren, som sänt ett bud med meddelande att han skulle komma senare. Och han kom. Vi blevo bröder med stadsfullmäktige och så gott som förlovade med deras döttrar. Och natten gick. Och följande åtta nätterna på samma sätt. Vi kommo i säng om morgnarna med Marseljäsen i öronen och vi stego upp om kvällarna vid samma vackra musik. Mollköping levde

i ett rus av fest och glädje. Man funderade på en subskriberad fest på stadshotellet — med bara fransk musik.

På åttonde dagens afton vaknade jag rätt tidigt, redan klockan 7, ett buller från den franske baronens rum störde mig.

Jag gick in till honom. Han var i full färd med att packa!

— Resa? sade jag.

— Ja, ett viktigt telegram från min jurist i Paris, jag måste resa genast! Tvärt! Så fort som möjligt, med kvällståget.

Han kastade ned ett par skjortor och sade:

— Det finns ingenting som smärtar mig mer än att behöva fara just (2 par strumpor) nu, då vi ha det (16 halsdukar) så angenämt (24 kragar) och verkligt roligt. Att behöva skiljas (2 dussin näsdukar) från dessa goda och hjärtliga människor (3 par skor) som jag lärt att älska och hålla av! (4 nattskjortor).

Jag klädde på mig och efter en timme åkte vi till station. På perrongen stod musikkapellet och då tåget satte sig i gång spelade det till ära för den franske gästen — Marseljäsen.

Jag hade telefonerat och bett dem om den sista tjänsten.

Baronen syntes inte till i kupéfönstret. Hans djupa rörelse hindrade honom. Han hade krupit in under kupésoffan för att i ro få gråta ut.

BLOMS KRAN.

Adolf Blom låg i sängen och läste morgontidningen, då hans hustru, som går upp rätt tidigt, ty hon går till sängs tidigare än Blom, kom in och sade:

— Kranen i badrummet läcker.

Blom hörde mycket väl vad hans hustru sade, men då Blom läser tidningen får han ej störas. Han läste sålunda ut artikeln om Den väntade kolbristen, lade därpå ned tidningen och sade:

— Det lät som om du sa något.

— Jag sa att kranen i badrummet läcker.

— Då har väl någon varit på den.

— Inte jag, sa fru Blom, jag har inte badat sen i torsdags.

— En kran går inte sönder av sig själv, sade Blom och gick i bara skjortan ut i badrummet.

Det droppade ur kran ned i badkaret. Blom höll handen under och kände att det droppade.

— Ska vi be en vattenledningskarl komma hit? sa fru Blom.

— En vattenledningskarl — en sån kommer inte förrän om en vecka. Ta hit min skiftnyckel så ska jag dra till muttern.

— Skiftnyckel?!?

Herr Blom såg på sin hustru och så sade han:

— *En skiftnyckel är en nyckel som kan inställas i olika lägen genom att skruva på en del av densamma. Dessa skiftnycklar äro i hög grad praktiska. Man kan använda dem vid olika tillfällen och de passa till alla muttrar. Var god och tag fram min skiftnyckel!*

— Snälla Adolf, bli inte ond men jag har aldrig sett en sådan nyckel, jag vet inte —

Blom gick själv efter skiftnyckeln. Han sökte den i verktygslådan och fann den under skrivbordet. Han gick tillbaka till badrummet. Familjen hade samlats. En regissör vid Kungl. Dram. Teatern hade icke kunnat gruppera dem bättre. Karl-Erik som är 8 år stod närmast bad-

karet, fru Blom stod bredvid honom och bakom dem stod Albertina med en mjölkkanna i handen, ty hon hade varit på magasinet.

Herr Blom satte sig på kanten av badkaret, passade in skiftnyckeln om kranmuttern och vred till. Muttern rörde sig inte. Den satt fast.

— Du får ta i bättre, Adolf, sade fru Blom.

Adolf tog i bättre. Då han tittade upp över kanten på badkaret där han fallit ned, hörde han ett fasans skri. Karl-Erik hade fått skiftnyckeln mitt i pannan och skrek därefter.

— Alltid står ni i vägen, sa Blom.

— Lägg något kallt på, sa Albertina.

— Gå efter smör, människa, och stå inte och gapa, så blir de ingen blånad, skrek fru Blom.

Herr Blom blev ensam i badrummet. Han steg upp ur badkaret och betraktade den droppande kranen som en boxare strax innan han går lös på en motståndare. Han var allvarlig, lugn och behärskad. Han sade sig själv:

— Om en kran droppar, så är kranen sönder, bäst är alltså att skruva bort hela kranen och se efter var felet ligger.

Blom placerade åter skiftnyckeln på muttern och vred åt andra hållet. Det gick lättare. Han skruvade loss hela kranen och i detsamma forsade vattnet ur röret rätt ut i badrummet, i en stor och stark stråle.

— Hör hit, någon!!

Albertina kom. Hon höll handen för ansiktet ty hon var rädd för skiftnyckeln.

— Gå efter något att stoppa i röret, skrek Blom. Det blir översvämning!

Albertina sprang och kom tillbaka med en kork som suttit i en pilsnerbutelj.

— Gå efter frun, skrek Blom, tror hon man kan stoppa pilsnerkorkar i ett rör som ä tjockt som en boaorm.

— Snälla goa herrn va ja ä olyckli! skrek Albertina och så kom frun.

Vattnet forsade över golvet i badrummet. Frun höll upp kjolarna och sa:

— Om du, Adolf, håller hand för så ska jag gå och ringa efter vattenledningskarln!

Blom tänkte sig inte för — han satte handen för hålet och höll vattnet något tillbaka. Vatt-

net kylde och han blev snart trött i handen. Fru Blom kom tillbaka och sade:

— Dom sa att dom inte kunde skicka någon karl förrän i morgon bitti!

— Ring till värden, skrek Blom, ring till Vattenledningsverket, ring till Drätselnämnden, ring överallt, säg till att dom stänger av i hela kvarteret! Och stå inte sen i vägen för jag ska byta om hand!

Fru Blom ringde till en ny vattenledningsfirma. Hon grät och bad och man lovade att ögonblickligen skicka en karl. Denne karl kom ögonblickligen efter 2 timmar. Blom hade då bytt om hand 630 gånger och druckit 3 pilsner. Albertina hade gått ur platsen, fru Blom gick fram och tillbaka mellan badrummet och tamburdörren, tröstande, uppmuntrande och vridande sina händer. I sängkammaren satt Karl-Erik och höll en blank enkrona, som han fått av sin mamma, mot pannan, det kändes lättare då.

Mannen från vattenledningsfirman kom. Fru Blom skulle fallit honom om halsen och kysst honom om hon inte varit så väl uppfostrad. Mannen gick rätt in i badrummet, stängde dörren

efter sig, såg en stund på herr Blom, ställde sig därpå på kanten av badkaret och skruvade till en kran som satt litet högre upp på röret, varpå vattnet slutade att rinna.

— Det där kunde herrn ha gjort själv, sade mannen från vattenledningsfirman.

Blom funderade ett ögonblick, så gick han in i sängkammaren, tog enkronan från pannan på Karl-Erik gav den till vattenledningskarn och sade:

— Se här: *Men inte ett ord till min hustru!*

Varpå Blom skruvade fast kranen som han skruvat loss, varpå han öppnade kranen upptill och såg efter att det droppade alldeles som förut. Och gick till sängs.

BREV FRÅN EMANUEL.

Det är nu förfärlit lenge sen jag skrev någe i tidningarna så när pappa bröt påsten i dag och sa att nu vill julstemning ha en historia för snart ä de jul (få se vad man får i år) så tenkte jag att jag skulle skriva en sak såm inte *föräldrarna* (ett bussigt ord hahaha) behövde veta av fast historien är alldeles sann utom vad betreffar sjelva romantiseringen såm man mycket vel har lov att jöra när man författar för till exempäl inte är det sant vad som står i Nils Holgersån som vi läser i skolan för inte kan en grabb sitta på en gås och flyga över Sverige så det har författarinnan Selma Lagerlöv smäckt.

(Nytt stycke) (Och så ska de vara stor vacker stil och små prickar här och där så publiken kan tänka någe själv också säger pappa.)

Det var i höstas och vi hadde nyss flyttat in från landet, där vi hade bott på sommaren på Utö i en stor villa med 6 rum fast de bodde en fru och hennes dotter ovanpå så att vi va ändå som alldeles ensamma och kunde gå och bada när vi ville men jag gick i badhuset för det är kul och tji bång att hoppa från bron och när vi kom till stan skulle det bli flygvecka på gärdet och då sa pappa nu får Ni roligt pojkar och se på Cederström och dom andra som flyger och alla grabbarna i vårt kvarter som Erik springer runt på 2 minuter och 26 sekunder för jag tog tid när vi hade våra olympiska spel fast han blev hindrad av Gösta i hörnet då började alla grabbarna att jöra flygmaskiner av papper som gick *ganska* högt fast min som är en modell av Bleriå om man satte en motor i den nog skulle gå högt fast den nog skulle falla för motorn blir för tung säger farbror Carl som är mallig för att han har en motorbåt som går *med ro* säger pappa hahaha (Sätt streck mellan hana) Och så en dag kom det stora lårar och i dom var flygmaskinerna som dom skulle flyga med under flygveckan och där började en polis

att gå på gärdet och alla grabbarna var nere och tittade och så satte dom opp en *hanngar* alldeles utanför oss fast det var nedanför för vi bor tre trappor opp och i den satte dom in en flygmaskin som var *monoplan* för den såg ut som en fågel och inte såm en galåschhylla såm dom andra gör jag mins Cossik när han var här för han hade en apa på hyllan det här kan tas bort för *publiken* kanske inte mins Cossik fast han var väldigt lugn när han flög och låg och såv strax före så dåm fick väckan först.

Och så stog alla människer hela dagarna och tittade på hanngaren och talade om flygveckan och om vinden och det där såm dom alltid skall tala om för att vara *malliga* och så en mårron så hörde vi någe som snurra och då hoppa vi opp ur sängarna allihop fast Erik vakna inte och så sprang vi till fönstre och då var dom ute med maskin och prova motorn för att se om den gick och propellern snurra med femton hundra slag för det gör den på en minut och den går så fort att det var en ryss som var dum och försökte stanna den *med handen* och hans arm kom bort.

(Nytt stycke)

Och när dom hade provat motorn så satte de in maskinen i hanngaren ijen och då gick alla grabbarna men jag stanna kvar och så kröp jag in i hanngaren i en springa på baksidan och då stod *mekanikern* där och han talade med en löjtnant och så sa han det är mycket enkelt man sätter igång motorn så här och så för man ratten åt sig när han vill åpp och sen för man den från sig när man ska ner fast inte för hastigt! för då slår man i och går sönder. Jaså sa löjtnanten det var intressant men jag kröp ut och när jag kåm opp på gatan så kåm Gösta och Anders och så kom vi överens om

SAKEN

och så gick vi in på våran gård in i velesiped-stallet och där tummade vi på att inte säga

ett ord

till någon levande varelse och så bestämde vi *signalen* eller *tecknet* så att vi visste var vi skulle mötas och sen gingo vi hem och jag sade inte ett ord till Erik eller någon fast dom nog gärna skulle velat veta det.

Kap. 2.

På kvällen gick jag och lade mig som vanligt och mamma var inne och sa gonatt och jag kröp under täcket och låssades sova fast jag inte gjorde det för att Erik inte skulle märka något och sen låg jag vaken fast det var rysligt svårt men Erik jälpte mej för han talade i sömnen och skrek till var femte minut för han drömde väl om Texas Jack som han läser om kvällarna och när klockan blev ett så steg jag opp och kledde mej sakta och smet mej ut i mörkret och när jag kom i farstun så stod fabrikörens Beda och flörtade med en gardist men då hosta jag till och då sprang hon in i köke och gardisten smet opp i vind och då kom jag ner i andra trappan och där stod direktörens Agusta och flörtade med en gadist till och så hosta jag igen *med samma resultat* fast gardisten höll på att springa ikull mej i trappan och så kom jag ner på gården där jag stellde mej bakom källardörrn som alltid är öppen och började *jama* för det var tecknet och då kom Gösta och Anders fram ur velisipedstallet där

dom hade setat och ventat en hel kvart för deras klåckor gick inte rätt. Och så kom vi ut på gatan. Där var alldeles mörkt. Då det är spennande skall man skriva korta meningar. Inte ett jud hördes. Annat än stormens tjut i vederflöjlarna. Vi kommo ned på Gärdet och smögo oss sakta fram till hanngaren. Mörka moln foro på himlen.

Det var bitande kallt. Marken knastrade under våra fötter.

En ensam lykta lyste i fjerran.

En hund skellde vemodigt.

Jag gick in i hanngaren och kom ut och sade:

— Vakten sover som en stock.

Så lyfte vi opp skynkena försiktigt och så drogo vi ut maskinen på marken, den var mycket lett att dra ut alldeles som en velisiped och vakten sov hela tiden. Och så stellde vi maskinen på landsvägen och vände propellen mot vind *för det är bäst att gå upp mot vind* och så gick jag opp och satte mig i apparaten och Gösta och Anders höllo i där bak och så sade jag när jag lyfter handen så slepper ni! alldeles

som Cederström gör. Och så satte jag i gång motorn så den började snurra som mekanikern sagt och den bullrade alldeles förfärligt och innan jag visste ordet av hade Gösta och Anders släppt av där bak ***och jag flög i väg.***

Jag drog åt mig ratten och så steg jag opp i luften jag var alldeles lugn fast jag inte gjort det förut och jag tenkte det här är ju ingenting det var som att sitta i en stol alldeles säker och jag flög fram mot skogen.

— — —

Solen steg upp i öster och förgyllde med sina milda strålar den omgivande trakten. Jag steg högre och högre i den eterblåa luften (det här har jag knyckt ur en 25-öresbok) och snart hade jag jorden jupt under mig. Jag hörde bruset av det analkande havet och då beslöt jag mig för att venda. Sakta förde jag ratten åt venster och vende inåt Gärdet. Jag flög mot staden igen och då förde jag fram ratten och sjönk sakta mot jorden alldeles bredvid hanngaren där Anders och Gösta tog emot mig och hurrade när jag steg ur och vakten sov fortfarande jupt fast maskinen hade bullrat så förfärligt. Då

stellde vi in maskinen igen och gick hem och så skilldes vi vid porten och tummade på att inte säga ett ord till någon och när jag kom i första trappan så stod grosshandlare Hansson där och öppnade sin dörr och hade kängerna i hand och sade *tysst! tysst!* och så gick han in för att inte frun skulle vakna. Men jag gick opp och då var Erik vaken och frågade:

— Vem var det som flög?

— Det var jag sa jag men då skratta han och somna igen och inte förrän nu har jag talt om historien och den är sann från början till slut.

Emanuel.

Tillägg:

De ä lögn alltihop för jag har läst det. Och fast Emanuel säger att pappa har sagt att en historia inte behöver vara sann bara *låta* som den voro sann. Men jag har läst om Georg Washington han *kunde* inte ljuga och det kan inte jag heller.

Högaktningsfullt

Erik

Emanuels bror.

STRIDSÖVNING.

En morgon på min vanliga promenad passerade jag den lilla bro som leder från Fiskartorpet till Värtavägen. Uppe på höjden i skogen kom en trupp soldater, noga sett från Göta garde. En korpral ledde dem och strax innan de hunno ned till bron kommenderade han halt. Därpå:

— På knä!

Man lade sig på knä och jag hörde korpralen säga till truppen:

— På andra sidan bron ligger fientligt artilleri som skjuter så starkt att jag inte vågar släppa fram hela avdelningen utan låter en halvtropp i taget spränga över bron. Första halvtropp rycker fram!

Första halvtroppen reste sig och sprang vilt

över bron och skrek och skrämde en äldre grosshandlare som satt till häst.

— De klarade sig! sade korpralen. Nästa halvtropp rycker fram!

Andra halvtroppen sprängde fram på samma sätt som den första.

Korpralen sade att den blev nedskjuten till sista man. De gingo och satte sig i en backe och med gevären mellan knäna väntade de på vidare dödsorder.

Sista halvtroppen låg kvar på knä. Dess öde var oavgjort. Jag såg på dem. Det var käcka gossar allesammans och jag tänkte: få se hur det går!

— Nästa halvtropp rycker fram! kommenderade korpralen.

Troppen reste sig och sprängde i vild fart fram över bron. Allesammans, utom en ensam karl som stannade mitt på bron med geväret i högsta hugg.

Korpralen fick se honom och sprang ned till honom, obekymrad av kulregnet från det fientliga artilleriet.

— Vad satans djävlar tar hundratvåan sig till?!! Varför stannar han mitt på bron???

— Jag, svarade hundratvåan lugnt och stilla. *Jag är Sven Dufva.*

Fortsättningen kan inte beskrivas. Men aldrig skulle den ha inträffat på Runebergs tid.

PIPAN.

Jag såg i en tidning att nu skall pipan till heders. Monopolet gör det för dyrt att röka cigarrer och cigarretter.

Härmed mina erfarenheter av pipor:

Jag köpte den första en vår då jag flyttade till landet. Den pipan var en äkta Briar med märket B. B. B., som jag aldrig förstått vad det betyder. Han som sålde pipan sade, att det var världens bästa pipa. Vem kunde då underlåta att köpa den för 3,75? Mannen gav mig också en liten bok om huru en pipa skall behandlas. Jag läste där att en Briarpipa bör första gången rökas i ett stängt rum utan annat drag än det i pipan. Den får endast stoppas till hälften.

Det var första gången jag rökte pipa och det

smakade illa. Jag tänkte: du måste öva dig! Många människor röka pipa, det ser trevligt ut! Du måste lära dig.

Jag blev bränd på tungan, men jag fortsatte. Jag led de förfärligaste kval, då jag drack eller åt salt, surt eller vatten som var kolsyrat.

Då kom en vän, som kände till pipor och sade:

— Det är fel på din pipa. Du skall ha hålet *upptill* på munstycket, så blir du icke bränd på tungan.

Jag gick till mannen, som sålde pipan, och köpte en med hål *upptill* på munstycket. Det var världens bästa pipa med hå. upptill på munstycket.

Jag rökte på nytt. Och jag blev icke längre bränd på tungan. Jag blev bränd *upptill* i gommen och det var lika förfärligt.

— Det är tobaken som bränner, sade min vän, som förstod pipor. Du skall köpa en tobak som är skuren i tunna skivor. Dem gnuggar du sönder. Av den tobaken blir du icke bränd.

Jag köpte tobak i skivor. De voro lika

stora som tvåkronor men mörkare i färgen. Jag gnuggade sönder en sådan skiva. Tobaken gick genom fingrarna utom den del som satte sig under naglarna. Och jag sade till min vän:

— Jag tror att det är mera affär att sälja sådan här tobak än att röka den.

— Det bästa sättet, sade min vän, är tobak i kapslar. Till dem får man en apparat, med vilken man stoppar pipan. Då blir den stoppad precis som den skall och brinner lätt och jämnt. Jag köpte tobak i kapslar med stoppapparat. Det gick utmärkt tills min andra vän, som förstår pipor, fick se anordningen.

— En gentleman stoppar sin pipa själv, sade han. Utan apparater och kapslar. Detta är ju lika förfärligt som lösmanschetter och färdigsydda halsdukar.

Något så förfärligt kunde jag inte ha i mitt hus. Jag blundade och kastade alltsammans ut genom fönstret. Då detta var gjort, sade min vän:

— Du skall röka en Calabashpipa. Du får en kall och god rök genom den och så är den vacker.

Jag köpte en Calabashpipa. Den var mycket vacker, såg ut som en blomma av ljusrött elfenben. Jag var mycket noga med att icke tappa den innan jag kom hem.

Så drog jag mig tillbaka för att röka Calabashpipan. Det gick rätt bra ehuru den fördystrade mitt ansikte något genom att lägga min ena mungipa på högra axeln.

Då jag rökt en stund, öppnades dörren sakta och min dotter, som är fem år, kom in. Hon stannade i dörren och såg på mig länge och undrande. Så sade hon:

— Varför sitter du med en tekanna i munnen?

Då slutade jag *upp att röka pipa.*

Den bästa pipan jag sett fanns i en pokerklubb i Chicago. Jag kom dit en natt på våren 1899 och vi voro fyra som spelade vid ett bord. Mitt emot mig satt en äldre gentleman vid namn Smith-Jones. Han var en allvarlig man och han vann. Då och då hängde en pipa mellan hans tänder. Men han torrökte och ibland lade han pipan på bordet. Det var en vacker pipa. Rund och tjock och mörkbrun, väl inrökt. Smith-Jones tog in stora potter. Då

jag förlorat 600 dollars, reste jag mig från stolen, böjde mig fram över bordet och snappade till mig den bruna vackra pipan. Smith-Jones reste sig också och i en ton som icke var vänlig, sade han:

— Varför tar ni min pipa?!

— Jag vill gärna se på den, sade jag. Det är en så vacker pipa.

Jag tittade i pipan. Den var tom på tobak, men där satt i stället inne i pipan en liten spegel. Då pipan låg på bordet, såg Smith-Jones i spegeln alla kort han gav.

— Får jag låna den? sade jag.

Smith-Jones svarade icke, men han var rätt röd i ansiktet.

Jag lade pipan framför mig på bordet. Vi fortsatte spelet — och sedan var det jag som vann.

TELEFON.

En ingenjör Betulander, som ser glad ut på porträtt, har hittat på en uppfinning som gör telefonister onödiga. Ibland förefaller det som om de voro det redan nu.

Nyss ringde min telefon och en kvinnlig röst sade:

— Vill ni skicka en säck björkved till Günther, Repslagaregatan 83.

— Strax, sade jag, men först en liten fråga: ä ni släkt med minister Günther i Köpenhamn?

— Varför de?

— Därför att vi ä rätt noga med våra kunder. *Vi skicka inte ved till vem som helst.* Vilken sorts björkved ska de vara?

— Har ni mer än en sort?

— Ja, vi för två sorter: en torr och en sur.

Den sura lägga vi i vatten på kvällen för att få den riktigt blöt till morgonen. Vattlagd ved är en stor nyhet. Den brinner inte men den röker bra.

Bestämd avringning.

Om en stund ny ringning och samma röst:

— Vill ni skicka en säck björkved till Günther, Repslagaregatan 83.

— Tackar — ska de vara den vanliga sorten eller den svarvade?

— Svarvad, vad menar ni med det?

— Jo, vi ha en ny sorts ved, som vi svarvar, för att få den rund och vacker. Ni måste väl medge att den gamla veden var bra ful och lätt att göra sig illa på. Man fick stickor i fingrarna. Den svarvade veden är garanterad stickfri, vi ha den målad i olika färger, det gör sig mycket vackert i kakelugnen. Vår tillverkning av svarvad ved står under kontroll av arkitekten Ferdinand Boberg, och för själva färgläggningen ansvarar professor Julius Kronberg. Svarvad och målad ved kostar 8 kr. pr säck. I en del vedträn ha vi små speldosor som sättas i gång genom luftdraget.

Här stannade jag och rösten sade:

— Var i Herrans namn ä jag någonstans?!

— Hos Günthers, Repslagaregatan 83, sade jag vänligt upplysande, ty det hade jag fått veta två gånger.

Ingenjör Betulander kan när som helst få överta skötseln av min apparat.

CHAPMAN.

För någon tid sedan lästes i Stockholms-Tidningen en notis av ungefär denna lydelse:

För uraktlåtenhet att betala hundskatt dömdes i går redaktör Hasse Zetterström att böta 5 kr. och förständigades han att dessutom utgiva dubbel hundskatt.

Denna notis förvånade mig icke. Det skulle förvånat mig mer om där stått: Redaktör H. Zetterström har i år betalat sin hundskatt på ordentlig tid.

Jag betalar nämligen icke skatt i första taget. Här i landet är det i allmänhet ett förfärligt fjäsk med den saken. Alla andra skulder låter man vänta, men skatten står man i kö för att få betala. Enär jag anser detta vara mannamån mot min skräddare, betalar jag på annat sätt.

En äldre och mycket godsint herre telefonerar och säger, att han är uppbördsman. Jag blir mycket glad, då jag hör hans röst, och jag ber honom att så fort som möjligt skynda till mig. Han kommer inom några minuter. Jag tar emot honom, låter honom andas ut i en länstol, ger honom en cigarr och talar till honom vänligt om dagens händelser, om kriget, om hans hälsa och om de senaste litterära nyheterna och jag lägger märke till, att han känner alla mina litterära vänner, vilket gör mig ont. När en timme och tre cigarrer gått, upptäcker han, att han har andra vänner att besöka, varför han försvinner i stor hast. Om en stund ringer det i telefon och det är han som säger:

— Jag glömde ju pängarna!!

— Så förargligt, säger jag, kom upp i morgon igen så få vi prata litet.

Han kommer upp dagen efter. Jag presenterar honom för en målare och en poet. Målaren hjälper honom av med rocken, poeten säger att han är lik d'Annunzio, som just nu är aktuell, och så tala vi om världsläget och

om den senaste premiären och så försvinner han igen om en timme utan pängar.

Dagen därpå får jag ett hårt, mycket hårt och mycket kallt brev från min vän. Han säger, att om jag inte betalar skatten inom åtta dagar, sätter han mig i konkurs, tar av mig allt vad jag äger, och berövar mig med kallt blod alla möjligheter att vidare försörja mig i detta land. Då betalar jag skatten.

Hunden är en tax och heter Chapman. Han kom till mig med en ung konstnär, som höll honom i koppel. Den unge konstnären bad om en telefonkatalog. Han sökte en avlivningsanstalt.

— Vem skall dö? frågade jag intresserad.

— Hunden. Jag bor i Vaxholm. Han vill inte bo i Vaxholm. Han simmar i land, så fort han kommer dit.

Hunden låg på golvet och sade till mig med sina kloka svarta ögon:

— Tag mig hem, så slipper jag dö och komma till Vaxholm.

Jag sade till den unge konstnären:

— Jag skall avliva denna hund långsamt men

säkert genom god skötsel och ett vänligt bemötande. Det går an att hämta hunden om tolv år.

Så fick jag Chapman. Han följde mig strax och redan på eftermiddagen provgick jag honom på Gärdet. Vi mötte en av mina vänner som är jägare och förstår hundar.

— Fint märke, sade han. Hur har du fått den? Spader äss i stjärten och lång nos. Vad har du gett för den?

— Jag har stulit den, sade jag. Då ingen såg det. Nu gör jag om honom till terrier, så märks det inte. Jag hugger av honom svansen, men bara litet i taget så gör det inte så ont.

— Det är en gammal historia, sade jägaren.

— Jag trodde inte, du hade hört den.

Dagen därpå blev Chapman överkörd av en bil. Han gick inte ur vägen och bilen hade inte tid att vänta. Han låg stilla på gatan och sade med sina allvarliga ögon:

— Det är en bekymmersam tid vi leva i. Det känns som om jag hade magen uppe i halsen.

Jag bar hem honom och sedan åkte vi till

Veterinärinstitutet. Han blev röntgenfotograferad. Magen satt rätt, men han hade ett brott i ena axeln. Jag har aldrig förut lagt märke till att en tax har axlar. Man pysslade om honom på allt sätt. Han låg i ett litet hotell fullt av olycksbröder. Efter tre veckor var han frisk och gick återigen i sakta lunk framför en bil på Sturevägen. Då och då tittade han åt mig och sade:

— Få se hur det går den här gången!

Bilen gjorde en sväng och räddade hans liv och då gick han stilla in i Stadion och grät över en nyutslagen vitsippa.

Vi flyttade till landet och en morgon då jag kom ut på Lurgatan på Utö låg det 2 Chapman utanför stugan. Jag gick in igen och tittade försiktigt mellan gardinerna. Hundarna voro fortfarande två och det var omöjligt att säga vem av dem som var den verkliga. Jag samlade ihop min familj, och vi började hålla vad om saken.

— Det här är han! sade en.

— Nej, det är den andra! sade en annan.

Jag tog fram litet hundbröd för att avgöra

saken. Chapman avskyr hundbröd och äter det aldrig. Nu åto de bägge av brödet.

En man av befolkningen gick förbi.

— Vem är den där hunden, sade jag och pekade på bägge.

— Det är Överman, arrendatorns hund, sade mannen av befolkningen.

— Vilken av dem?

Mannen såg på mig och så på hundarna och så sade han:

— De äro ganska lika!

Vi ropade: — Chapman! De kommo bägge och viftade med svansarna. Vi ropade: — Överman! De kommo bägge.

Någon sade:

— Låt dem vara till kvällen. Då går Överman hem och Chapman stannar här.

Då kvällen kom, gingo bägge sin väg.

Jag tog mig en promenad till arrendatorgården. Bägge hundarna togo emot mig med stor glädje. Jag tänkte: om jag nu går härifrån, så går min hund med mig och den andra stannar kvar. Jag gick — *och bägge hundarna följde med mig.*

Det är onödigt att förlänga denna historia. Chapman och Överman äro bröder. De tillhöra den Stenbockska taxkullen från Ornö och jag vet ännu icke vem av dem jag för närvarande har i min ägo. Jag tog med mig en av dem, då jag for till stan och saken har nu genom polisdomstolens utslag angående hundskatten fått en allvarlig och intressant vändning: *Har jag betalt dubbel hundskatt och böter för en hund som inte är min och för vilken skall betalas en vida högre skatt, eller har arrendatorn på Utö underlåtit att betala den skatt, för vilken jag nu blivit dömd att betala 5 kronor i böter jämte dubbel hundskatt?* Bör jag stämma Stockholms-Tidningen för ärekränkning därför att den beskyllt mig för att icke hava betalt skatt för en hund, för vilken ingen skatt skall betalas i Stockholm? Om det upptäckes att min hund icke är min hund och arrendatorns hund icke är hans hund, vilken hund är då min hund och vem skall betala mig tillbaka de 43 kr. 50 öre med protokollslösen, som jag betalt för en hund som icke är min?

Jag har lagt fram saken för häradshövding

Carlson. Alltsammans från början till slut. Han ansåg att Hammarbyaffären och Östmarksgåtan äro barnleksaker mot detta. Han vägrade på det bestämdaste att ta någon befattning med det hela. Han ansåg att endast vittnesersättningen skulle gå till så stora belopp att antingen jag eller Utö kommun skulle bli ruinerad för lång tid framåt. Att ordna en nationalinsamling till täckande av böterna ansåg han heller icke vara möjligt så oklar som saken ligger.

Skulle det lyckas någon skarpsinnig person att fundera ut ett sätt att klara affären vore jag verkligt tacksam att få veta det.

PROLOG TILL SKOLUNGDOMENS TÄVLINGAR.

EN INTERIÖR FRÅN EN FAMILJ MED MODERNA BARN.

De börja i dag. I min familj ha de börjat för länge sedan. En dag säger Emanuel:

— Nu ska vi börja träna på Östermalms idrottsplats. Landsorten ska ha smörj!

Emanuels moder fick sitta uppe om kvällarna och sy löparebyxor, och om middagarna låter samtalet så här:

— Vad har ni för läxor till i morgon?

— Historiageografibiologidetkanjag alltihop, men i går var Dahlérus fin.

— Vem är Dahlérus?

— Han blir säkert tvåa på hundra meter.

— Haha, skrattar Emanuels bror, aktare när Östermalmarna komma!

— Ät hårt bröd! säger Emanuels moder.

— Det är ingenting med Östermalmarna!

— Ha vi inte Andersson på 60 meter, va? Och Hedly? Va?

— Vi ä bäst av seniorer — bröderna Zätterström ha sprungit under rekordet!

— Ät hårt bröd! säger Emanuels fader.

En dag kommer Emanuels broder:

— Jag måste ha 25 öre!

— Du fick 30 öre i går till ett ritblock, du fick 60 öre i förrgår till skrivböcker, du ruinerar mig! Varför ska du ha 25 öre?

— Jag ska anmäla mig till stafettlöpning på 300 meter. Nilsson är för tung.

Han får 25 öre. Dagen därpå rusar han runt i alla rummen och letar efter något. Ingen vet vad. Jag stannar honom i serveringsrummet och frågar:

— Vad söker du?

— Emanuel har gömt mina löparebyxor! Han har gjort det för att vårt lag inte ska vinna över deras! Jag *måste* ha tag i dom!

Emanuel svär på att han inte sett byxorna.

Emanuels moder får sy ett par nya byxor.

När de äro färdiga säger han som skall ha dem:

— Jag måste ha 55 öre!

— Du fick 25 öre i går och 60 öre i förrgår, varför ska du ha 55 öre i dag?

— *Jag ska väga Nilsson!*

— ??????

— Han vill vara med i vårt stafettlag, men jag vet att han väger mer än 35 kilo. Nu ska vi väga honom i simhallen? Jag är säker på att han väger 2 hekto för mycket.

— Kan inte Nilsson vägas på vågen på Valhallavägen?

— Man kan väl inte klä av honom naken på Valhallavägen! Han ska vägas i simhallen!

Hela huset går nu i en oerhörd spänning hur det hela skall avlöpa. Ska stockholmarna vinna över landsorten? Ska Nya Elementar klå Östermalm och ska Wahlberg från Jakob klå Andersson från Östermalm.

Jag har funderat på att skänka ett pris till den gosse som icke springer, icke hoppar, icke

kastar spjut eller diskus, som aldrig talar om idrott, som sitter hemma vid sina läxor och går till sängs klockan halv 8. Jag vill inte ge honom pris för hans dygders skull, men för hans originalitet. Jag skulle vilja se hur han ser ut.

Emanuels syster, som bara är 5 år, är dock rätt oberörd av det hela. Men en dag frågar jag henne:

— Ska du inte också vara med och tävla?

— Nej, jag får inte för en som heter Låftman — Till och med hon!

SOMMARBETRAKTELSE.

Jag är stockholmspojke, ehuru jag icke skryter med det. Vi äkta stockholmare äro för närvarande så få och så förtrampade att vi nödgas vara blygsamma och anspråkslösa.

Det invandrande folket från landet har tagit makten. Vilket påminner om någonting som en gång hände i Helvetet. Där uppstod en dag ett förfärligt bråk och oväsen och då Satan kom för att se efter vad som stod på, fann han att det var chicagoborna, som bråkade värst.

Satan höjde sin förgyllda eldgaffel och sade:

— Det faktum att ni äro de talrikaste på den här platsen ger er ingen anledning att tro, att ni äro de mest betydande!

Stockholm är först och främst en skärgårds-

stad, trots att våra stadsfullmäktige, våra arkitekter och vår byggnadsnämnd aldrig lägga märke till det. Den födde stockholmspojken kan sin stad, till en viss gräns. För söderpojken är Östermalm en främmande stad, han gör kanske en utflykt dit någon gång, men han får snart hemlängtan. Jag har sett sådana fattiga små pojkar från Söder försöka leka i den fina Humlegården. Det går nog, men det går trögt. De äro rädda att förstöra möblerna. Södermalmspojken har sina gator, sina gränder och sina genomgångar — i det fallet har han även en viss kännedom om Staden mellan broarna — han vet vilka busar man ska akta sig för och vilka bylingar som äro värre än de andra. Pojken på Östermalm vet ingenting om Söder. Hans liv är därför utan att han märker det, sorgligare och tommare på äventyr. Valhallavägen är tråkig och Strandvägen är för fin.

Men på en plats mötas pojken från Östermalm och Söder och det är i skärgården. Där finnes ingen rangskillnad — med undantag av de tråkiga badorterna Furusund och Dalarö.

Jag har bott som pojke på Västkusten. Den gick an. Men jag längtade till kobbarna utanför Sandhamn och Utö. På Västkusten fanns krabbor och räkor och sjöstjärnor och maneter och vittlingen och makrillen. Här uppe satt man med ett spö och väntade i timmar på en abborre som köksan inte ville steka och som katten föraktade — och ändå var här bättre.

För mig är Södertörns skärgård det vackraste av Sverige. Och så tror jag att det är för varje verklig stockholmare. Försök inte med Dalarna och Värmland åt oss. Res icke Norrlands berg för våra ögon, lägg icke Skånes slätter för våra fötter — det blir ändå bara geografi.

Den lilla björkhagen är vår, tallen vid havet, skäret, grynnan och viken med sin mjuka fina sand, de ge vår själ vad den behöver av natur.

Det händer att en stockholmspojke icke kommer till landet — det kostar pengar att hyra sommarnöje — och så får han gå i stan. Men han reder sig ändå. Jag minns många stockholmssomrar fulla av glädje och äventyr. Över Söder svepte skärgårdsvinden, i Hammarby

fick man bada om man såg upp för buteljskärvorna på botten, i Zinkensdamm lekte man indianer och på lövmarknaden vid Riddarholmskanalen var ju den stora karnevalen med alla sina granna ballonger, sina skrällande trumpeter och sina unga vackra björkar som gåvo sommarens vackra dräkt åt stånd och kala murar.

— — — — — — — — — — — — — —

Jag är rätt gammal nu. Åtminstone enligt uppgiften på rotemanskontoret. Men ändå, när jag sitter vid mitt skrivbord och ser bortom Gärdet en blå flik av skärgårdens vatten, känner jag samma längtan till hav och skär som för trettio år sedan.

Min lilla dotter räknar dagarna tills hon får resa. Hon har packat ned allting, alla leksakerna, alla dockkläderna och hinkarna och spadarna. Hon bara väntar.

Så säger jag en dag:

— Vill du inte hellre bo i stan i sommar?

— Nej!

— Men om du får kolakarameller var dag och får gå på cirkus en gång i veckan?

— Nej!

— Om du får vara uppe om kvällarna till klockan åtta, om du slipper gröten om mornarna?

— Nej!

— Varför vill du då resa till landet?

— Därför att jag *vill* det!

Hon är kvinna och det är nog. Så må vi då resa.

DEN UPPRIKTIGE EDVARD.

Lille Edvard, som är fyra år på det femte, sitter i spårvagnen med sin mamma. Det var en gul spårvagn, som gick till Lidingön, men det inverkar icke på historien.

Det var alldeles tyst i spårvagnen då Edvard sade:

— Mamma, den där tanten mitt emot har en tand som sitter lös — den rör sig när hon talar.

Vagnen smålog och alla tänkte:

— Tänk, han såg att hon har löständer! Ett sånt litet intelligent barn!

Men Edvards mamma rodnade och tänkte:

— Varför skulle vi gå upp i den här vagnen! Det är förfärligt att ha små barn med sig.

Edvards mamma steg av vid nästa hållplats

och då hon kom ned på gatan tog hon Edvard rätt hårt i armen och sade:

— Du får aldrig säga något högt om främmande personer, som du inte känner. Det var mycket fult att säga så där om tantens tänder.

Edvard svarade: — Mamma har aldrig sagt mig förut att jag inte skulle få säga så. Vad är det jag inte får säga?

— Du får inte tala om hur människor ser ut och huru de tala och huru de bära sig åt. Det är mycket oartigt att göra så. Om det är något du vill säga skall du först fråga mamma.

Edvard och Edvards mamma togo nästa gula spårvagn och Edvard var tyst en lång stund men så fick han syn på en äldre herre som satt rätt långt fram i vagnen.

Edvard såg på honom länge och så sade han:

— Mamma, får jag fråga om en sak?

— Ja, vad då, mitt barn, sade Edvards mamma med den vänliga blida röst, som man alltid använder, då man i en spårvagn talar till ett litet barn.

— Jo, mamma, får jag säga att den där

herrns näsa är så röd att den ser ut som om han haft skoskav på den?!

— — — — — — — — — — — — — —

Edvards mamma åker icke vidare i spårvagn med Edvard. Hon tar en bil. Det blir dyrare, men också lugnare. Edvard tycker också mera om att fara i bil.

EN OLYCKLIG KVINNA.

Jag var ensam med den berömda konstnärinnan. Sådant är i allmänhet mycket svårt om man icke är damens man eller älskade. Vi sutto alltså tysta och pinades av varandras närvaro.

— Så förfärligt att ingen kommer! tänkte hon.

— 3 gånger 8 är 24, 4 gånger 6 är också 24, 5 gånger 9 är 45, 6 gånger 8 är 48, 8 därtill är 56, 4 därifrån — så långt hade jag hunnit för mig själv då jag förstod att något måste sägas:

— Förlåt, sade jag, hur är det att vara en berömd konstnärinna? Kännes det på något särskilt sätt?

— Jag visste att ni skulle fråga mig om

något. Sådana som ni fråga gärna. Jag skall berätta er, huru det är, om ni lovar att icke öppna, om det ringer. Nåväl:

— I morse började det som alla mornar. En herre i telefon:

— Det är från *Dagsposten.* Vi ha en liten enquête till kända personer: *föredrar ni blonda herrar framför mörka, eller tvärtom och varför?*

— Jag tycker mest om negrer, sade jag, som gå en aning i blått!

— Utmärkt! Utmärkt! Och så om vi få be om ert porträtt. Det senaste! Vi måste ha det till söndagsnumret.

En halv timme senare, strax som jag var färdig, kom en operatör.

— Är ni sjuk? frågade jag oroligt.

— Nej, en operatör är en man från en biograf. En man med en kinematografapparat. Han tog mig med min familj, lekande med min gosse och småleende mot min man, med vilken jag är osams, allt under det jag då och då besvarade nya enquêter från tidningar och tidskrifter: *Vilken del av dygnet tycker ni mest om och varför? När var det lyckligaste*

ögonblicket i ert liv? och varför? Föredrar ni Shakespeare framför Goethe? och varför?

Under frukosten kom en herre från ett näringspreparat och bad mig skriva ett intyg om preparatets förträfflighet. Jag gjorde som villkor att jag slapp smaka soppan.

När han var klar kom en fotograf från *Stormtrumman* och tog en bild av mig, vattnande en blomma på grannens balkong. Den skulle in i serien: *Kända blomstervänner.*

Strax därefter ringde någon till min man. Jag såg att han blev mycket ond. Så lade han ned luren utan att svara och sade till mig:

— En karl från *Trumpeten* vill veta hur det är att vara gift med dig. De ha en enquête med bekanta kvinnors obekanta män om den saken.

— För guds skull svara inte, sade jag. Och han gjorde det inte heller.

Så kom min lille gosse från skolan. Han hade blivit uppehållen på vägen av en herre, som först fotograferade honom och sedan förhörde honom om hans ålder, hans roligaste yttrande och hur många tänder han hade. Vem

han tyckte mest om, pappan eller mamman, och slutligen fick han gå med på ett konditori för att lämna sin autograf. Han skall in i samlingen: *Kända personers barn* som införes i Perssons månadshäften. Han är mycket rädd för den där offentligheten, ty han tror att hans kamrater i skolan komma att klå upp honom om de inte äro med.

— När får ni egentligen tid att ägna er åt er konst? sade jag.

— Aldrig! Härom morgonen låg jag och tänkte på den saken. Då jag öppnade ögonen stod en vilt främmande herre med en kamera vid min säng:

— Lugn, bara lugn! sade han. Jag är från *Fotografiska Pressbyrån.* Jag vill bara ta en bild av er sovande. Var god och slut ögonen igen. Vi ska ha en serie: *Kända personer strax före uppvaknandet* — i Societetssignalen!

— Ni har det svårt, sade jag. Men skulle ni inte lida om allt det här helt plötsligt upphörde?

Hon såg på mig förskräckt. Så sade hon:

— Vad menar ni?! Hur mycket är klockan??

Jag lovade vara hemma klockan 6, en herre från Dagbladet skulle ha mitt svar om jag anser det lämpligt att just nu införa en större, en mindre eller en medelstor krinolin — farväl, jag har verkligen inte tid — —

ÅNGBÅTSPASSAGERARE.

Jag har rest rätt mycket på de ångbåtar som trafikera Stockholms skärgård och jag har gjort mina studier.

DEN VÄNLIGA, GLADA PASSAGERAREN.

Då han går ombord på båten från sin brygga på morgonen, lyser han av ett vänligt leende. Han stiger på den vingliga landgången och samtidigt riktar han sina blickar mot kaptenen på kommandobryggan i det han hälsar:

— God morgon, kapten!

Det har många gånger förvånat mig att han inte faller i sjön. Men försynen hjälper måhända de vänliga. Så hälsar han på styrman:

— God morgon, styrman!

Han hälsar på alla vänligt och glatt och tar sin plats på akterdäck, där han läser en tidning från gårdagen tills han kommer fram, då han upprepar sina vänliga hälsningar under balansgång på landgången.

Jag har en sommar haft sällskap med en sådan vänlig passagerare. Han var hovpredikant och det gjorde honom ännu vänligare. Då han kom ombord uppvärmdes hela båten från för till akter av hans översvallande innerliga vänlighet. Han hälsade på oss alla, en i taget. När jag ännu tänker på hans »god morgon, god morgon», så är det som en ström av varm honung flöt genom hela min kropp.

Hans familj bodde i en villa vid stranden. Hans hustru och barn stodo på verandan i sina nattkläder och viftade då båten lade ut. Han viftade också med en stor, alltid ren, vit näsduk. Jag tror att han hade en särskild viftnäsduk i en särskild viftficka. Barnen viftade med sina lakan och modern stod framför dem och angav takten med en mindre bordsduk. Så länge de sågo en skymt av varandra viftade de. Jag tog tid en morgon. Det var 18 minuter.

När tiden var över torkade han svetten ur pannan med viftnäsduken och sade till mig:

— Det är svårt att skiljas från sina kära!

Som han kunde säga detta! Jag kände hur tårarna stego upp i mina ögon och hur mitt hjärta blev varmt, tills jag plötsligt kom att tänka:

— Karn kommer ju tillbaka på middan!

Denna hovpredikant såg en morgon mellan Duvnäs och Drottninghamn på min vänstra hand och sade:

— Redaktören är icke gift!

— Jo, sade jag.

— Bär ingen ring?

— Nej, sade jag.

Därpå avstannade samtalet och vi ha sedan aldrig talat vid varandra. Jag kom mig icke för att berätta för honom att min ring var lämnad till guldsmeden för utslagning — jag fetmade den tiden.

DEN OROLIGA PASSAGERAREN.

Han kommer händelsevis ombord på rätt båt. Han rusar genast upp på övre däck, där han lägger sin överrock på en plats han vill ha. Plötsligt kommer han ihåg att han glömt köpa tidningar. Han rusar ned igen och i land och köper tidning. Klockan ringer, han betalar en krona för Aftonbladet och rusar ombord. Han sätter sig på mellandäck, känner sig plötsligt sömnig och rusar ned i aktersalongen, där han markerar en plats med sin hatt och käpp medan han går efter överrocken på däck. På vägen träffar han en bekant, med vilken han börjar ett intressant samtal om det utrikespolitiska läget. Under tiden lägger båten till vid hans brygga. Han ser plötsligt sina barn stå i en roddbåt och gunga i svallet. Han tror att de skola drunkna och genom hans hjärna far på en gång: en gråtande hustru, två barn i djupet, en överrock på däck, en hatt och en käpp i aktersalongen samt en biljett som han glömt att köpa. Mitt i allt detta står en tanke lysande klar och tydlig:

— Vad fan ska man bo på landet för??!

Han kommer över landgången med en överrock som man kastar åt honom från däck, men utan hatt och käpp. Hans barn äro räddade, hans hustru småler och i öronen hör han en besättningskarls hesa röst:

— Ska herrn gå i land utan biljett!?

DEN ENSAMMA DAMEN.

En morgon, då ångfartyget Södertörn befann sig ungefär mitt på Mysingen gick jag ned i aktersalongen. Där låg en ensam, ung dam. Hon var solbränd och söt och låg på rygg med de små bruna händerna sammanknäppta över bröstet. Hon sov eller åtminstone blundade. Hon bar svarta strumpor och på den högra hade hon alldeles vid vristen ett litet hål, precis så stort att ett lillfinger passade. Jag företog ett prov för att se om det stämde. Den unga damen satte sig förskräckt upp, stirrade på mig med skrämda ögon och sade:

— Gud i himmelen, var är jag?!

Jag bugade mig lätt och svarade:

— Ni befinner er ombord på ångfartyget Södertörn, destinerat till Stockholm. Vi ha just passerat Runmarn och ha Ornö på styrbords sida.

Tio minuter senare gingo vi upp i matsalongen och frukosterade och hade det angenämt på allt sätt.

Åtta dagar därefter gjorde jag åter en morgontur med Södertörn. Jag kom ned i aktersalongen och där låg den unga vackra solbrända damen. De små bruna händerna höll hon knäppta över bröstet och på högra strumpan alldeles vid vristen hade hon ett litet hål just så stort att det passade för ett lillfinger Hon sov eller åtminstone blundade.

Jag stod och såg på henne, så böjde jag mig över hennes vackra ansikte och viskade i hennes lilla öra:

— Med mig lyckas det aldrig mer än en gång!

Tio minuter senare gingo vi upp i matsalen och frukosterade och hade det angenämt på allt sätt.

FÖR SENT.

Det är tidigt på morgonen. Kaptenen har nyss vaknat efter en sömn på femtiofem minuter, ty det är måndagsmorgon och han har varit i arbete hela natten. Passagerarna ha kommit ombord och kaptenen har just med icke så litet besvär kommit loss, då en herre med väska kommer springande uppe i backen. Han är röd i ansiktet av den ovanliga morgonlöpningen. Kaptenen ger ny order med signalapparaten, han lägger till igen, och då den andfådde mannen kommit ned på bryggan ropar han åt honom:

— Raska på där, om ni ska med!

— Nej, ropade mannen med väskan, *jag har ångrat mej, här är så vackert, jag tror jag stannar ett par dar.*

Jag gick akterut för att slippa höra kaptenens replik, men jag lade märke till hur solen, som nyss gått upp, förmörkades och vattnet blev svart och skrämde en flock ejder in bakom Västra Pjukan.

MIN DOTTERS FÖRLOVNINGAR.

Då min dotter var fyra år, steg Leonard in i hennes liv. Man skulle kunna säga att han kom direkt från gatan. De möttes första gången på trottoaren utanför huset. Min dotter hade ett rött rullband. Hon grep ett fast tag i det, ty hon var övertygad om att den främmande pojken skulle ta det ifrån henne. Hon kände nämligen endast sina bröder.

Men den främmande pojken tog icke rullbandet. Han såg på det och så sade han, i det han lyfte sin vita mössa:

— Jag heter Leonard. Det var ett mycket vackert rullband du har. Det är målat i en sådan vacker färg. Även jag skulle gärna vilja hava ett sådant vackert rullband.

Min dotter gapade. Så hade hon aldrig hört

någon pojke tala. Så talade icke ens riktigt stora människor. Och så vacker han var! Och så fina kläder! Min dotter såg på sin klänning, där var en stor fläck mitt på magen. Att hon skulle ta den på sig i dag! Så räckte hon Leonard rullbandet och sade:

— Vill du rulla runt kvarteret? Det är ingen konst! Det går så lätt.

Tio minuter senare kom min dotter rusande in till mig och sade:

— Jag har träffat en ny pojke! Han heter Leonard! Han talar så fint! Jag har förlovat mig med honom! Jag ska få en ring av honom som jag ska ha om söndagarna! Vi ä riktigt förlovade!

Vi gillade min dotters val. Leonard var en väluppfostrad gosse. Jag har aldrig träffat någon som talat så grammatikaliskt som han. Man fick riktigt vara på sin vakt då han var hemma. Pojkarna, som voro dubbelt så gamla, vågade icke öppna munnen då han var närvarande. Han spred en allvarlig och betänksam stämning över familjen så fort han kom.

Min dotters och Leonards förlovning varade

i fjorton dagar. Min dotter bar ring två söndagar. På torsdagen förlovade hon sig med Sten.

— Vad nu, sade jag, är det slut med Leonard?

— Han är så tråkig, sade min dotter. Och så är han inte *elegant!*

— Elegant!! Vem har lärt dig sådana ord?

— Får jag inte säga de? Ä de ett svärord??

— Närapå! Små barn använda inte sådana ord.

— Men tant Paula sa häromdan: du ä riktigt elegant! De ä sant att hon sa de!

Vi tyckte inte att Sten var elegant. Men han var söt och snäll och lät sin nya fästmö leka med alla sina leksaker. De voro mycket lyckliga, men på tjugonde dagen av deras förlovning slogs förbindelsen upp. Det var min dotter som gjorde det och man kan säga att hon gjorde det ordentligt.

De lekte i rummet intill. Jag hörde dem tala, högt och ivrigt, och så slogs dörren upp och min dotter kom in. Hon såg allvarligt förargad ut och sade i mycket bestämd ton:

— *Pappa! Var ä boxhandskarna??*

— Vad ska du med dem?

— Jag ska klå upp Sten! Var ä dom?!

— Dom ligger i ekskåpet.

Hon fick fram handskarna och jag hjälpte henne att knyta till dem om handlederna. Det var stora, ordentliga boxhandskar — samma modell som Jack Johnson använder.

Så flög hon i väg och jag hörde hur förlovningen slogs upp. Jag gick efter. Sten låg uppkrupen i soffhörnet och min dotter bankade på honom med de stora handskarna. Han var nog ridderlig att inte slå igen.

— Vad är detta för spektakel, sade jag. Varför slår du Sten, som är så snäll. Vad har han gjort?

— *Han säger att deras tax är lika fin som våran Chapman, men jag säger att deras tax är ingen äkta tax för han har inget spader äss under svansen!*

— Det har han visst, sade Sten.

— *Han har inget spader äss! Han har inget spader äss! Han har inget spader äss!*

Så slogs den förlovningen upp.

En tid därefter flyttade min dotter till landet och där förlovade hon sig med herr Frenssen. Herr Frenssen var en ung tysk som bodde i stugan bredvid. Han lekte med min dotter och en dag kom hon och anförtrodde mig:

— Nu ska jag förlova mig med herr Frenssen!

— Herr Frenssen, sade jag, är minst tjugufem år äldre än du. Kan det vara riktigt förståndigt?

— Jag ska förlova mig med honom för han ä så snäll!

— Jaså. Jag skall tala med herr Frenssen.

Så gick jag över till den unge tysken. Han satt vid sitt morgonte, men tog emot mig mycket vänligt.

— Herr Frenssen, sade jag, min dotter har berättat, att hon förlovat sig med er. Kan ni försörja en hustru? Vad har ni att bjuda henne?

Herr Frenssen såg på mig mycket allvarligt och så sade han:

— Jag icke ferstå. Jag varit så litet i Sverige, jag icke friat till svensk flicka. Jag hava en fästemö i Tyskland. —

Jag gick in till min dotter och sade henne vilken usel person hon kastat sin kärlek på. Jag sade henne att han var förlovad förut, i Tyskland. Att man icke fick vara förlovad med mer än en i taget, att den tyska flickan skulle bli mycket ledsen om hon fick veta att han var förlovad även här. Ingenting tog.

Min dotter svarade:

— Det gör ingenting att herr Frenssen är förlovad förut! *För hon ä ju i Tyskland!*

Då tog jag min hatt och käpp och lämnade alltsammans.

Ungdomen har en så underlig moral nu för tiden!

*

INNEHÅLL.

Kejsare Hedin 5
Mellanakt 13
Viktiga teaterfrågor 16
Konung Arvid Lindman I och hans regering 21
Efter Kristus 31
En fråga 33
Ode Balten 36
Otto Holmström 41
Äpplet 48
Ett experiment i fotboll 52
Varubyte 57
Olyckan med Anna-Lisa 65
Boxning i hemmet 75
Marseljäsen 83
Bloms kran 95
Brev från Emanuel 101
Stridsövning 109
Pipan 112
Telefon 117
Chapman 120
Prolog till skolungdomens tävlingar 128
Sommarbetraktelse 132
Den uppriktige Edvard 137
En olycklig kvinna 140
Ångbåtspassagerare 145
Min dotters förlovningar 152

Hads. 29/12-29
101 k

Förut ha utkommit av

HASSE Z.:

— *Albert Bonniers* förlag —

En skön samling. 1: 50.

De 18. 1: 50.

Bättre mans barn. 1: 75.

Konfektmakar Hansens isskåp. 1 kr.

Hasse Z:s vägvisare för resande till Stockholm jämte bihang **Handledning för ficktjuvar.** 1 kr.

Lutfisken. Humoristisk årskrönika. Utgiven av *Hasse Zetterström*, med teckningar av Schonberg, Schwab, Lindroth m. fl. Färg- och svartbilder samt text. 4 årgångar à 1: 50.

6000180339
Göteborgs universitetsbibliotek

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG
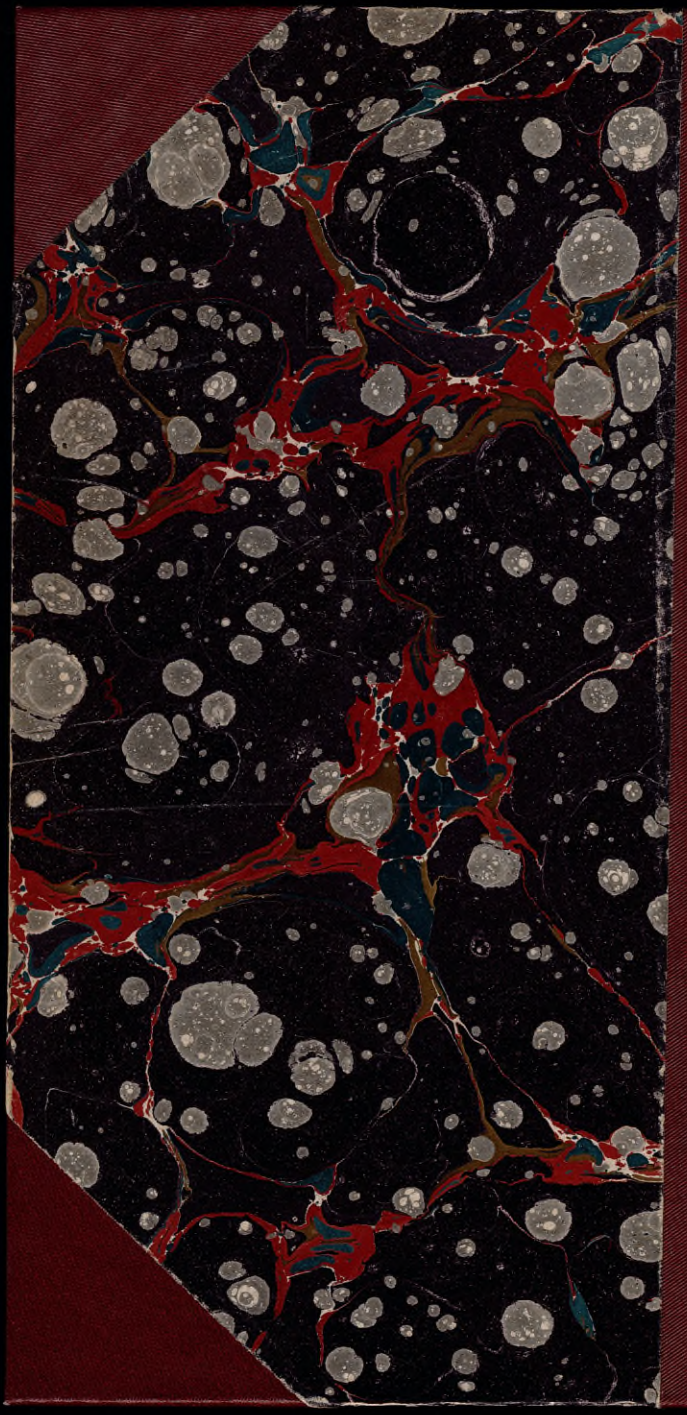
8.95